

Vides pārraudzības valsts birojs

Rūpniecības iela 23, Rīga, LV-1045, tālr. 67321173, fakss 67321049, e-pasts pasts@vpvb.gov.lv, www.vpvb.gov.lv

Rīgā

09.02.2021

Atzinums Nr. 5-04/4

**par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu smilts un dolomīta ieguvei
derīgo izrakteņu atradnē “Lejasnoras” Ropažu novadā, nekustamajā
īpašumā “Lejasnoras” (kadastra Nr. 8084 017 0029)**

Derīgs līdz 2024. gada 9. februārim

Paredzētās darbības ierosinātājs:

SIA “KAMINVEST”, reģistrācijas Nr. 44103106193 (turpmāk – Ierosinātāja), adrese: Valmiermuižas iela 1, Valmiermuiža, Burtnieku pagasts, Valmieras novads, LV – 4219; elektroniskā pasta adrese: info@valmierasgrants.lv.

Ziņojuma izstrādātājs:

SIA “Vides eksperti”, reģistrācijas Nr. 40003820612 (turpmāk – Izstrādātāja), adrese: Ganību dambis 24D – 25, Rīga, LV – 1005; elektroniskā pasta adrese: birojs@videseksperti.lv.

Ziņojums iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk – Birojs):

2020. gada 2. jūlijā iesniegts smilts un dolomīta ieguves derīgo izrakteņu atradnē “Lejanoras” Ropažu novadā ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojums (turpmāk – Ziņojums), Ziņojuma aktualizētā versija iesniegta 2020. gada 23. oktobrī, Ziņojuma papildinājumi iesniegti 2020. gada 28. decembrī.

Atzinums izdots saskaņā ar likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” (turpmāk - Novērtējuma likums) 20. panta pirmo daļu un tajā noteikti nosacījumi saskaņā ar šā likuma 20. panta desmito daļu.

1. Paredzētās darbības nosaukums:

Derīgo izrakteņu – smilts un dolomīta ieguve (turpmāk – Paredzētā darbība).

2. Paredzētās darbības iespējamā norises vieta:

Ropažu novads, nekustamais īpašums “Lejasnoras” (kadastra Nr. 8084 017 0029) (turpmāk arī Darbības vieta), derīgo izrakteņu atradne “Lejasnoras” (turpmāk – Atradne) un nekustamā īpašuma “Ritumi” (kadastra Nr. 8074 017 0097) zemes vienība ar kadastra apzīmējumu 8084 017 0031 (turpmāk arī Apstrādes laukums).

3. Īss paredzētās darbības raksturojums:

3.1. Vispārēja informācija par Paredzēto darbību un Paredzētās darbības ierosinātāju:

- 3.1.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk arī IVN) objekts ir smilts un dolomīta ieguve Atradnē un ar to saistītā derīgā materiāla izvietošana un apstrāde Atradnei piegulošā nekustamā īpašuma “*Ritumi*” (kadastra Nr. 8074 017 0097) zemes vienībā ar kadastra apzīmējumu 8084 017 0031, Ropažu novadā, kur paredzēts Apstrādes laukums.
- 3.1.2. Ierosinātāja Atradnes teritorijā plāno veikt dolomīta ieguvu 6,99 ha platībā un smilts ieguvu 6,87 ha platībā (derīgo izrakteņu iegulas pārklājas).
- 3.1.3. Ieguve paredzēta ar pakāpenisku ieguves dziļuma un laukuma palielināšanu. No sākuma ieguve paredzēta Atradnes rietumu daļā vienā kāplē, tad ieguvu paredzēts turpināt blakus teritorijās secīgos mazākos ieguves laukumos ar lielāku ieguves dziļumu.
- 3.1.4. Dolomīta irdināšana paredzēta ar urbšanas – spridzināšanas metodi.
- 3.1.5. Dolomīta ieguve paredzēta, atsūknējot un pazeminot pazemes ūdens līmeni. Atsūknētā un nostādinātā ūdens novadīšana caur meliorācijas noteku paredzēta Pietēnupē.
- 3.1.6. Ieguve paredzēta cikliski (ūdens atsūknēšana, spridzināšana, ieguve ar ekskavatoru, šķirošana, skalošana, nogādāšana uz krautnēm, izvešana realizācijai). Prognozētā derīgā materiāla transportēšanas intensitāte ~ 44 reisi dienā (22 kravas automašīnas vienā un otrā virzienā).
- 3.1.7. IVN procedūra Paredzētajai darbībai piemērota ar Biroja 2015. gada 27. novembra lēmumu Nr. 296 (turpmāk – Lēmums Nr. 296), cita starpā balstoties uz Novērtējuma likuma 4. panta pirmās daļas 4. punkta nosacījumu par vairāku paredzēto darbību, kas ietekmē vienu un to pašu teritoriju, kopējo un savstarpējo ietekmi.
- 3.1.8. Biroja izdotā Lēmuma Nr. 296 adresāte bija SIA “*TRAFIC*” (reģistrācijas Nr. 44103020073). Ar 2019. gada 23. maija lēmumu Nr. 5 – 02/7 “*Par administratīvā procesa dalībnieka aizstāšanu administratīvajā procesā*” Birojs par Lēmumā Nr. 296 noteikto tiesību un saistību pārņēmēju noteica Ierosinātāju.
- 3.1.9. 2019. gada 23. maijā Birojs Ierosinātājai izsniedza Programmu Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 3.1.10. Saskaņā ar savstarpēji noslēgtu līgumu starp Ierosinātāju ar Izstrādātāju, Izstrādātāja veikusi Ziņojuma sagatavošanu un publiskās apspriešanas nodrošināšanu.

3.2. Darbības vietas un esošās situācijas raksturojums:

- 3.2.1. Darbības vieta un Apstrādes laukums atrodas ārpus apdzīvotām vietām, tuvākās viensētas no Darbības vietas atrodas rietumu virzienā, ~ 350 m attālumā (“*Paltes*”, “*Laimespurvs*”). Ziņojumā novērtēts, ka 2 km rādiusā retā apbūvē atrodas kopumā 42 viensētas.
- 3.2.2. Atradne atrodas uz D no Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju tīklā (Natura 2000) iekļautā dabas lieguma “*Lielie Kangari*” (turpmāk – Dabas liegums). Dabas liegums no Darbības vietas atrodas ~ 400 m attālumā, no Apstrādes laukuma ~ 200 m attālumā.
- 3.2.3. Abpus Dabas liegumam (gan Dabas lieguma D pierobežā, gan Z pierobežā) atrodas arī vairākas citas derīgo izrakteņu atradnes. Atradņu grupā uz D no Dabas lieguma (Atradnes tuvumā) ir arī valsts nozīmes dolomīta atradne “*Tūrkalne*” aptuveni 150 ha platībā, kā arī dolomīta atradne “*Kalnagrāvīši*” un smilts – grants, smilts, dolomīta un kūdras atradne “*Ārēni*” (abu atradņu kopplatība ~ 30 ha). Savukārt uz Z no Dabas lieguma (~ 2 km un lielākā attālumā no Atradnes) ir vēl divi derīgo izrakteņu atradņu areāli. Pirmo derīgo izrakteņu atradņu areālu veido atradnes “*Remīne*”, “*Dutkas*”,

“Jaundutkas” (kopplatība ~ 165 ha), bet otru areālu veido atradnes “Sienāži”, “Veczvirgzdiņi”¹, “Dižzvirgzdiņi” (kopplatība ~ 36 ha).

- 3.2.4. Laika posmā no 2013. – 2015. gadam AS “Siguldas būvmeistars” paredzētajai darbībai – derīgo izrakteņu ieguvei smilts – grants, smilts un dolomīta atradnēs “Kalnagrāvīši” un “Ārēni” tika veikts IVN, un tā noslēgumā Birojs izdeva 2015. gada 20. marta atzinumu Nr. 2 “Par derīgo izrakteņu ieguves atradnēs “Kalnagrāvīši” un “Ārēni”, Ropažu novadā, ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu” (turpmāk – Atzinums Nr. 2). Atradnēs “Kalnagrāvīši” un “Ārēni”² derīgo izrakteņu ieguve ir uzsākta, savukārt atradnē “Tūrkalne” AS “Siguldas būvmeistars” ieguvi vairs neveic, bet turpina derīgā materiāla pārstrādi. Atradņu grupā, kas atrodas uz Z no Dabas lieguma, ieguve tiek veikta atradnēs “Dutkas”, “Jaundutkas” un “Sienāži”. Atradnē “Remīne” derīgo izrakteņu ieguve ir pārtraukta, bet atradnēs “Veczvirgzdiņi”³ un “Dižzvirgzdiņi” netiek veikta.
- 3.2.5. Ziemeļu virzienā no Darbības vietas ~ 920 m attālumā atrodas reģionālais autoceļš P4 Rīga – Ērgļi (autoceļa posma 36. kilometrs) (turpmāk – autoceļš P4). No autoceļa P4 piekļuve līdz Apstrādes laukumam un Atradnei iespējama pa esošu asfaltētu ~ 1,4 km garu pievedceļu P4 – Tūrkalne (turpmāk – Pievedceļš). Pievedceļš nodrošina piekļuvi arī atradņu “Tūrkalne”, “Kalnagrāvīši” un “Ārēni” teritorijām.
- 3.2.6. Pievedceļš ~ 400 m garā posmā šķērso Dabas lieguma rietumu stūri.
- 3.2.7. Pievedceļam piegulošajās teritorijās (attālumā līdz 200 m no Pievedceļa, visā tā kopgarumā) atrodas 7 viensētas, no kurām tuvākā – “Grāvīši” atrodas ~ 40 m attālumā. Autoceļam P4 piegulošajās teritorijās (attālumā līdz 100 m no autoceļa P4, ~ 1 km garā nogrieznī virzienā uz R no Pievedceļa un autoceļa P4 krustojuma) atrodas piecas viensētas, no kurām tuvākā – “Vāveres”, atrodas 4 m attālumā (citas viensētas – “Eglītes” un “Klintis” ~ 10 m, “Vītolīņi” ~ 30 m, “Spridzēni” ~ 80 m attālumā).
- 3.2.8. Īpašuma, kurā atrodas Atradne, kopplatība ir 13,2 ha, t.sk. lauksaimniecībā izmantojamā zeme 0,2 ha platībā, meži 12,6 ha platībā un zeme zem ūdeņiem – 0,4 ha platībā. Derīgo izrakteņu apstrādei paredzētā teritorija ir ~ 7 ha. Novērtēts, ka plānotās ieguves teritorijā notiek apmežošanās procesi (sākuma stadijā).
- 3.2.9. Darbības vietas un Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonas mežu un zālāju biotopu, kā arī augu sugu izvērtējumu veikusi sertificēta eksperte I. Silamiķele⁴ (turpmāk – Sugu un biotopu eksperte). Sugu un biotopu ekspertes 2019. gada 30. oktobra atzinums (turpmāk Sugu un biotopu ekspertes Atzinums) pievienots Ziņojuma 6. pielikumā, saskaņā ar kuru Darbības vietā un plānotā Apstrādes laukuma teritorijā nav konstatēti īpaši aizsargājami un Eiropas Savienības (turpmāk – ES) nozīmes īpaši aizsargājami biotopi.
- 3.2.10. Darbības vietas un Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonas ornitofaunas izvērtējumu veicis sertificēts eksperts K. Millers⁵ (turpmāk – Ornitologs). Ornitologa 2019. gada 15. augusta atzinums (turpmāk – Ornitologa Atzinums) pievienots Ziņojuma

¹ Dolomīta un smilts atradnei “Veczvirgzdiņi” derīgo izrakteņu atradnes pase sastādīta 2018. gada 13. jūnijā, derīga līdz 2043. gada 12. jūnijam.

² Ziņojumā norādīts, ka ieguve atradnē “Ārēni” netiek veikta, tomēr atbilstoši VSIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” derīgo izrakteņu krājumu bilances datiem 2018. gadā atradnē “Ārēni” derīgie izrakteņi iegūti 45,86 tūkst.m³ apjomā.

³ Dolomīta un smilts atradnei “Veczvirgzdiņi” derīgo izrakteņu atradnes pase sastādīta 2018. gada 13. jūnijā, derīga līdz 2043. gada 12. jūnijam.

⁴ specializācija “vaskulārie augi, meži un virsāji, purvu un zālāju biotopi”, eksperta sertifikāta Nr. 019, derīgs līdz 01.07.2023.

⁵ specializācija “putni”, eksperta sertifikāta Nr. 052, derīgs līdz 06.03.2024.

6. pielikumā, saskaņā ar kuru teritorija neizceļas ar lielu putnu sugu daudzveidību un skaitu, kā arī īpaši aizsargājamas putnu sugas nav novērotas.

- 3.2.11. Atbilstoši spēkā esošā Ropažu novada teritorijas plānojuma 2006. – 2018. gadam ar 2009. gada grozījumiem grafiskajai daļai “*Ropažu novada teritorijas plānotā (atļautā) izmantošana un aizsargjoslas*” Atradne atrodas mežsaimniecības teritorijā (M) un plānotais Apstrādes laukums – lauksaimniecības teritorijā (L). Ropažu novada teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu 4.38. punkts noteic, ka šādās funkcionālajās zonās derīgo izrakteņu ieguve ir pieļaujama.
- 3.2.12. Atradnes teritorija atrodas 45 – 50 m virs jūras līmeņa. Kvartāra segu veido limnoglaciālā smalkgraudaina, puteklaina, vietām mālaina smilts. Vairākās vietās sastopami glacigēnie nogulumi – morēnas mālsmilts un smilšmāls. Saskaņā ar Atradnes pasi Atradnē izpētīti un ar VSIA “*Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs*” (turpmāk – LVĢMC) Derīgo izrakteņu krājumu akceptēšanas komisijas 2011. gada 7. februāra lēmumu (protokols Nr. 7) akceptēti: A kategorijas smilts materiāls 116,8 tūkst. m³ apjomā un A kategorijas dolomīta materiāls 384,5 tūkst. m³ apjomā, no kuriem smilts materiāls 13,7 tūkst. m³ apjomā un dolomīts 286,6 m³ apjomā iegul zem pazemes ūdens līmeņa. Statiskais ūdens līmenis no zemes virsmas – no 1,5 līdz 8,7 m. Atradnē derīgie izrakteņi iegul sekojoši: smilts no 1,0 m līdz 3,05 m (vidēji 1,7 m) un dolomīts no 2,35 m līdz 8,3 m (vidēji 5,5 m). Segkārtu Darbības vietā veido augsne, derīgais smilts slānis un morēnas smilšmāls un mālsmilts biežumā no 0,15 līdz 1,8 m (vidēji 1,4 m).
- 3.2.13. Saskaņā ar Ziņojumu Darbības vietu ieskauj meliorācijas grāvji ar ieplūdi Pietēnupē. ~ 25 – 260 m attālumā no Atradnes – nekustamā īpašuma “*Lejasnoras*” A daļai pieguļ koplietošanas ūdensnoteka (ar tecējumu Vāverkroga virzienā), tās garums līdz Pietēnupēi ir ~ 1,5 km⁶. Pašā Darbības vietā nav dabiskas ūdensteces vai meliorācijas kadastrā reģistrētas citas ūdensnotekas vai meliorācijas sistēmas.
- 3.2.14. Atradnes teritorijā nav vēsturiski, arheoloģiski un kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu un to aizsargjoslu. Darbības vietā un tuvākajā apkārtnē nav izdalītas kultūrvēsturiski nozīmīgas ainavas, taču Paredzētās darbības tuvumā atrodas Dabas liegums, kas kalpo arī kā tūrisma un rekreācijas objekts (t.sk. izvietots skatu tornis ainavas aplūkošanai).
- 3.2.15. Atbilstoši LVĢMC datu bāzē “*Piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu reģistrs*” pieejamai informācijai Darbības vieta nav noteikta kā piesārņota vai potenciāli piesārņota vieta. Tuvākās potenciāli piesārņotās (bijušais kolhoza palīgrāžošanas cehs “*Groskangari*” un bijusī pesticīdu noliktava) un piesārņotā vieta (Ropažu sadzīves atkritumu izgāztuve) atrodas aptuveni 2,2 km attālumā no Darbības vietas.

3.3. Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums:

- 3.3.1. Dolomīta ieguve paredzēta ~ 6,99 ha platībā, savukārt smilts ieguve paredzēta ~ 6,87 ha platībā, gada griezumā izstrādājot līdz 134,65 tūkst. t jeb 50 000 m³ dolomīta (pieņemot, ka vidējais dolomīta blīvums ir 2,693 t/m³) un līdz 8,5 tūkst. t jeb 5 000 m³ smilts⁷.
- 3.3.2. Paredzētā darbība ietver dolomīta irdināšanu (urbšanu – spridzināšanu), ieguvi ar ekskavatoru, transportēšanu uz krautnēm vai apstrādes iekārtām, dolomīta drupināšanu,

⁶ Ziņojumā norādīts, ka ūdensnotekas garums līdz ietekai Pietēnupē ir 2,3 km, tomēr, pārbaudot šo informāciju Valsts meliorācijas kadastrā (mērīšanas rīks vietnē melioracija.lv), secināms, ka attālums ir ~ 1,5 km.

⁷ Ziņojumā norādītie apjomi ir orientējoši un var mainīties atkarībā no pieprasījuma un citiem ietekmējošajiem faktoriem. Viena gada laikā iegūto dolomīta un smilts apjomu ne vienmēr paredzēts apstrādāt un izvest attiecīgā gada griezumā, bet veidosies gatavā materiāla uzkrājumi Apstrādes laukumā.

sijāšanu, skalošanu, transportēšanu uz gatavās produkcijas krautnēm, uzglabāšanu un izvešanu realizācijai. Paredzētās darbības nodrošināšanai paredzētā karjera tehnika – buldozers, ekskavators, frontālais iekrāvējs, drupinātāji, sijāšanas un skalošanas iekārtas.

- 3.3.3. Dolomīta un smilts ieguve paredzēta ar atklāta karjera ieguves metodi, kāplēs. Sākotnēji ieguvi paredzēts veikt vienas kāples dziļumā pilnā krājumu aprēķina laukumā ~ 2,5 m biezai slāņkopai (nepieciešamais ūdens līmeņa pazeminājums šajā stadijā – 3,5 m). Maksimālais ūdens līmeņa pazeminājums Atradnē paredzēts 7,4 m.
- 3.3.4. Ieguvi paredzēts veikt secīgi – no sākuma ieguvi paredzēts veikt Atradnes R daļā, šajā teritorijā veidojot nosēddīķus atsūknētā ūdens nostādināšanai (nosēddīķu sistēma). Tad ieguves darbus paredzēts turpināt Atradnes A daļā, divos secīgos laukumos, lai samazinātu teritorijas platību, kurā jānodrošina ūdens atsūknešana. To paredzēts nodrošināt, starp laukumiem saglabājot atdalošo joslu.
- 3.3.5. Atsūknēto pazemes ūdeni paredzēts nostādināt īpaši veidotā nostādināšanas sistēmā, kas sastāvētu no nosēddīķa D1 (platība ~ 4400 m², tilpums ~ 6600 m³) un tranšejas tipa nosēdlaika D2 (platība ~ 1800 m², tilpums ~ 2700 m³). Atsūknētā un nostādinātā ūdens novadīšana (pašplūsmas ceļā caur maināmo šķembu – smilts prizmu) paredzēta uz Pietēnupi pa Vāverkroga novadgrāvi.
- 3.3.6. Dolomīta šķembu skalošana paredzēta ar skalošanas iekārtu (Ziņojumā norādītais iespējamais iekārtas veids: *Terex Finlay 150E*). Derīgā materiāla skalošana paredzēta Apstrādes laukumā (īpašuma “*Ritumi*” teritorijā), izmantojot ūdeni no nosēddīķa D1 (plānotais patēriņš ~ 250 m³/dnn) ar novadīšanu skalošanas ūdeņu nostādināšanai veidotā īpašā pakavveida nosēddīķī (kopējais tilpums ~ 636 m³). Pakavveida nosēddīķa pamatus paredzēts noblietēt ar mālainu materiālu, ar mērķi novērst pakavveida dīķa ūdens infiltrāciju dziļākajos slāņos.
- 3.3.7. Attiecībā uz darbības organizāciju no Ziņojuma izriet sekojošais:
 - 3.3.7.1. Derīgo izrakteņu ieguves darbus un pārstrādes darbus plānots veikt sezonāli (~ 250 dienas gadā) – no maija līdz septembrim laika intervālā no plkst. 8.00 – 18.00 (~ 10 stundas dienā), pārējos mēnešos – no oktobra līdz decembrim un no janvāra līdz aprīlim laika intervālā no plkst. 10.00 – 15.00 (~ 5 stundas dienā).
 - 3.3.7.2. Dolomīta spridzināšanas darbus plānots veikt līdz 10 reizēm gadā.
 - 3.3.7.3. Darbību veikšana Apstrādes laukumā un ieguves vietā var būt vienlaicīga.
 - 3.3.7.4. Gatavās produkcijas izvešana paredzēta visu gadu (~ 44 kravas mašīnu braucieni dienā jeb ~ 22 automašīnas uz/no Atradnes). Ar sagatavotā materiāla transportēšanu (izvešanu) saistītās darbības ir plānots veikt tikai darba dienās, laika intervālā no plkst. 7.00 – 19.00.
- 3.3.8. Segkārtas vidējais biezums Darbības vietā ir 1,4 m, to paredzēts izvietot ap ieguves vietu (veidojot vaļņus). Iegūtā dolomīta un smilts bērtnes paredzēts veidot Apstrādes laukuma Z daļā. Vienlaikus uzglabājamā materiāla daudzums prognozēts ~ 5000 m³.
- 3.3.9. Saskaņā ar Ziņojumu jaunu ceļu būvniecība nav nepieciešama, līdz Darbības vietai no autoceļa P4 ved asfaltēts Pievedceļš (*P4 – Tūrkalne*). Derīgā materiāla transportēšanai uz realizācijas vietām paredzēts izmantot autoceļu P4.
- 3.3.10. Satiksmes intensitāti uz Pievedceļu veido arī tehnika, kas izved derīgo materiālu no atradnes “*Tūrkalne*”, “*Kalnagrāvīši*” un “*Ārēni*”. Aprēķināts, ka šī transporta plūsma ir ~ 93 kravas automašīnas virzienā uz/no atradnēm jeb 186 kravas mašīnu reisi dienā).
- 3.3.11. Atkritumu apsaimniekošanu (sadzīves, bīstamie, derīgo izrakteņu ieguves atkritumi) paredzēts veikt saskaņā ar normatīvo aktu prasībām. Paredzētās darbības norises vietā

netiek plānota degvielas, smērvielu uzglabāšana, kā arī izmantojamās tehnikas mazgāšana un remonts.

- 3.3.12. Paredzēts, ka Atradnes teritorijā un Apstrādes laukumā būs pieejami absorbējošie materiāli naftas produktu nopilējumu savākšanai. No Ziņojuma izriet, ka strādājošo vajadzībām plānots uzstādīt biotualetes, biotualetes konteinerā uzkrātos notekūdeņus paredzēts izvest uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.
- 3.3.13. No Ziņojuma izriet, ka elektroenerģijas nodrošināšanai teritorijā ir plānots uzstādīt ar dīzeļdegvielu darbināmu elektroenerģijas generatoru.
- 3.3.14. Rekultivāciju paredzēts veikt pēc Atradnes izstrādes. Noņemto augsnes virskārtu un nederīgo materiālu paredzēts izmantot karjera rekultivācijai, augsnes segas un arī veģetācijas atjaunošanai. Secināms, ka pēc Paredzētās darbības pabeigšanas daļā no teritorijas būs ūdenstilpe ar zaļo zonu.

3.4. Paredzētās darbības iespējamie alternatīvie risinājumi:

- 3.4.1. Ziņojumā ir analizēti vairāki iespējamie dolomīta uzirdināšanas veidi, taču Ziņojums aplūko divas spridzināšanas metodes alternatīvas:
 - 3.4.1.1. Dolomīta irdināšana ar *urbšanas – spridzināšanas metodi*. Ziņojumā minēts, ka urbšanas – spridzināšanas metode ir ļoti efektīva, ja derīgā slāņa biezums pārsniedz 2 – 3 m (Atradnē 2,35 – 8,3 m). Ziņojumā novērtēts, ka salīdzinājumā ar citām metodēm šī metode kopumā ir ekonomiski vispamatotākā un ar mazākām putekļu emisijām, norādot arī uz metodes radītā trokšņa un vibrācijas ietekmes īslaicīgumu.
 - 3.4.1.2. Dolomīta *mehāniskās irdināšanas metode*. Ziņojumā minēts, ka mehāniskās irdināšanas metode ir piemērota, ja derīgā slāņa biezums nepārsniedz 2 – 3 m. Ziņojumā novērtēts, ka metodes galvenais trūkums ir pastāvīgs troksnis un vibrācijas, jo process norit ilgstoši, kā arī nepieciešams jaudīgas un atbilstoši aprīkotas tehnikas nodrošinājums.
- 3.4.2. Izsverot alternatīvo ieguves paņēmieni priekšrocības un trūkumus, tai skaitā ņemot vērā, ka plānotais dolomīta ieguves mērķis Atradnē ir dolomīta šķembu ražošana, kā arī rēķinoties ar pieejamiem finansiāliem līdzekļiem, Izstrādātāja nonākusi pie secinājuma, ka dolomīta ieguvei Atradnē izdevīgākā ir urbšanas – spridzināšanas metode.
- 3.4.3. Iespējamās ietekmes uz Dabas liegumu un mājsaimniecību ūdensapgādi novēršanai un samazināšanai Ziņojumā vērtēti arī atšķirīgi risinājumi ūdens atsūkņēšanai – situācijā, ja ieguve tiek veikta, karjeru veidojot visas Atradnes platībā, kā arī situācijā, ja Atradnes izstrāde notiek, veidojot vairākus secīgus karjerus.
- 3.4.4. Ņemot vērā atrašanās vietas un piekļuves iespēju apstākļus, Ziņojumā secināts, ka nav lietderīgi izskatīt Darbības vietas realizācijas un transportēšanas alternatīvas. Kā iespējama alternatīva minēta darbības neuzsākšana, kas nemainīs esošo situāciju Darbības vietā, bet tajā pašā laikā neveicinās pieeju derīgajiem izrakteņiem, kas nepieciešami būvniecībā, neveicinās sociālekonomisko procesu norisi.

4. Izvērtētā dokumentācija:

- 4.1. Biroja 2015. gada 27. novembra lēmums Nr. 296 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu*” un ietekmes sākotnējā izvērtējuma materiāli, tostarp Valsts vides dienesta Lielrīgas reģionālās vides pārvaldes (turpmāk – Dienests) izvērtējums Nr. RI15SI0068 un tā materiāli.
- 4.2. Ierosinātājas 2016. gada 22. jūlija iesniegums Birojam saistībā ar zemes īpašnieka maiņu no SIA “*TRAFIC*” uz SIA “*KAMINVEST*” (Biroja reģistrācijas Nr. 1496).

- 4.3. Izstrādātājas 2019. gada 12. aprīļa elektroniskā pasta vēstule ar tai pievienoto paziņojumu par Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējo sabiedrisko apspriešanu (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/689).
- 4.4. Izstrādātājas 2019. gada 23. aprīļa elektroniskā pasta vēstule ar pieprasījumu ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izstrādei (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/742).
- 4.5. Fiziskas personas 2019. gada 29. aprīļa elektroniskā pasta vēstule Birojam ar viedokli saistībā ar Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 1 – 07/781).
- 4.6. Fiziskas personas 2019. gada 2. maija iesniegums *“Par plānotajām darbībām par smilts un dolomīta ieguvu derīgo izrakteņu atradnē “Lejasnoras” (kad. Nr. 8084 017 0029” Ropažu novadā”* ar pielikumiem (satur kopskaitā 78 iedzīvotāju parakstus), pārsūtot arī citas fiziskas personas 2019. gada 9. aprīļa iesniegumu ar pielikumiem (satur kopskaitā 221 iedzīvotāju parakstu) (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/806).
- 4.7. Fiziskas personas 2019. gada 2. maija elektroniskās pasta vēstules Birojam ar viedokli saistībā ar Paredzēto darbību (Biroja reģistrācijas Nr. 1 – 07/802 un Nr. 1 – 07/807).
- 4.8. Izstrādātājas 2019. gada 3. maija elektroniskā pasta vēstule ar tai pievienoto sākotnējās sabiedriskās apspriešanas 2019. gada 25. aprīļa protokolu (t.sk. sanāksmes dalībnieku saraksts), publikāciju Ropažu novada pašvaldības izdevumā *“Ropažu vēstis”* un pašvaldības interneta vietnē, informāciju par nekustamo īpašumu īpašnieku (valdītāju), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar Paredzētās darbības teritoriju, informēšanu par Paredzēto darbību un iespēju piedalīties paredzētās darbības sabiedriskajā apspriešanā, kā arī fiziskas personas 2019. gada 2. maija elektroniskā pasta vēstule Izstrādātājai (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/819).
- 4.9. Izstrādātājas 2019. gada 3. maija elektroniskā pasta vēstule ar tai pievienotu fiziskas personas 2019. gada 1. maija iesniegumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/820).
- 4.10. Vides aizsardzības kluba (turpmāk – VAK) 2019. gada 4. maija vēstule Nr. 2019_9114 Birojam *“Par IVN sākotnējo sabiedrisko apspriešanu dolomīta atradnei “Lejasnoras” Ropažu novadā”* (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/825).
- 4.11. Fiziskas personas 2019. gada 5. maija elektroniskā pasta vēstule Birojam (Biroja reģistrācijas Nr. 1 – 07/826) ar 15 iedzīvotāju viedokli saistībā ar Paredzēto darbību.
- 4.12. Biroja 2019. gada 13. maija vēstule Nr. 5 – 01/374 *“Par ietekmes uz vidi novērtējuma programmas izdošanu”* adresēta Ierosinātājai ar tajā ietverto lūgumu aktualizēt plānotos risinājumus saistībā ar plānoto derīgo izrakteņu ieguvu.
- 4.13. Dienesta 2019. gada 13. maija vēstule Nr. 1.6.1. – 01/682 *“Par iesnieguma pārsūtīšanu pēc piekritības”* (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/860).
- 4.14. Izstrādātājas 2019. gada 15. maija vēstule ar tajā ietverto informāciju par Paredzētās darbības parametriem un risinājumiem (atbildes vēstule uz Biroja 2019. gada 13. maija vēstuli Nr. 5 – 01/374).
- 4.15. Biroja 2019. gada 23. maija lēmums Nr. 5 – 02/7 *“Par administratīvā procesa dalībnieka aizstāšanu administratīvajā procesā”*.
- 4.16. Biroja 2019. gada 23. maija Programma Nr. 5 – 03/6 Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtējumam.
- 4.17. Izstrādātājas 2019. gada 1. novembra elektroniskā pasta vēstule, ar kuru Birojā iesniegts paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1804).
- 4.18. Izstrādātājas 2019. gada 20. novembra elektroniskā pasta vēstule ar tai pievienoto Paredzētās darbības Ziņojuma sabiedriskās apspriešanas protokolu (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1897).

- 4.19. Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) 2019. gada 28. novembra vēstule Nr. 4.9/6119/2019 – N ar tajā ietverto atsauksmi par Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1939).
- 4.20. VAK 2019. gada 1. decembra vēstule Nr. 2019_9303 “*Sabiedriskās apspriešanas priekšlikums – “Lejasnoras” Ropažu novads*” (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1960).
- 4.21. Izstrādātājas 2020. gada 2. jūlija vēstule ar kuru Birojā iesniegts Ziņojums un paziņojums par Ziņojuma iesniegšanu Birojā (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1101).
- 4.22. Izstrādātājas 2020. gada 28. jūlija vēstule par ekspertu darba apmaksas garantiju (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1254).
- 4.23. Dienesta 2020. gada 6. augusta vēstule Nr. 2.3/6847/RI/2020 ar tajā ietverto atsauksmi par Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1315).
- 4.24. DAP 2020. gada 6. augusta vēstule Nr. 4.9/3957/2020 – N ar tajā ietverto atsauksmi par Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1309).
- 4.25. Biroja pieaicināto ekspertu 2020. gada 20. augusta atzinumi (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1408 un Nr. 5 – 01/1409).
- 4.26. Biroja 2020. gada 31. augusta vēstule Nr. 5 – 01/812 Ierosinātājai un Izstrādātājai par papildus informācijas sniegšanu.
- 4.27. Izstrādātājas 2020. gada 23. oktobra vēstule ar kuru Birojā iesniegts aktualizētais Ziņojums un paziņojums par Ziņojuma iesniegšanu Birojā (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1817).
- 4.28. Biroja 2020. gada 26. oktobra vēstule Nr. 5 – 01/982 Ierosinātājai un Izstrādātājai par atzinuma izdošanas termiņa pagarinājumu.
- 4.29. Dienesta 2020. gada 9. novembra vēstule Nr. 2.3/9198/RI/2020 ar tajā ietverto atsauksmi par aktualizēto Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1929).
- 4.30. DAP 2020. gada 11. novembra vēstule Nr. 4.9/5731/2020 – N ar tajā ietverto atsauksmi par aktualizēto Ziņojumu (Biroja reģistrācijas Nr. 5 – 01/1948).
- 4.31. Biroja 2020. gada 25. novembra vēstule Nr. 5-01/1110 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.
- 4.32. Biroja 2020. gada 25. novembra vēstule Nr. 5 – 01/1111 “*Par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.
- 4.33. DAP 2020. gada 3. decembra vēstule Nr. 4.9/6129/2020 – N “*Par plānotās smilts un dolomīta ieguves derīgo izrakteņu atradnē “Lejasnoras” ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu*”.
- 4.34. Izstrādātājas 2020. gada 28. decembra iesniegums, ar kuru iesniegti Ziņojuma papildinājumi.

5. Informācija par paredzētās darbības novērtēšanas procesā apkopotajiem ieinteresēto pušu viedokļiem un argumentiem (tai skaitā par sabiedriskās apspriešanas rezultātiem):

Detalizēta informācija par sabiedriskās apspriešanas gaitu un termiņiem ir publiskota Biroja tīmekļa vietnē Paredzētās darbības ietekmes uz vidi novērtēšanas gaitas sadaļā: <http://www.vpvpb.gov.lv/lv/ivn/projekti>. Citu starpā minētajā vietnē publiskoti arī visi sabiedrisko apspriešanu paziņojumi, kuros norādīta informācija par apspriešanas periodiem, notikušajām sanāksmēm un priekšlikumu iesniegšanas termiņiem. Tālāk Birojs sniedz īsu sabiedrības līdzdalības procesa un apkopoto viedokļu un argumentu izklāstu.

5.1. Sākotnējā sabiedrības informēšana, sākotnējās sabiedriskās apspriešanas sapulces, ieinteresēto pušu viedoklis un argumenti:

5.1.1. Sākotnējā sabiedriskā apspriešana (turpmāk – sākotnējā apspriešana) norisinājās no 2019. gada 12. aprīļa līdz 2019. gada 2. maijam. Paziņojums par sākotnējo apspriešanu tika publicēts 2019. gada 12. aprīļa Ropažu novada pašvaldības izdevumā “*Ropažu vēstis*” (Nr. 4 (244), 3. lpp.). Informācija tika izvietota arī Ropažu novada pašvaldības tīmekļa vietnē www.ropazi.lv un Biroja tīmekļa vietnē www.vpvb.gov.lv. Informatīvie materiāli par Paredzēto darbību bija pieejami Ropažu novada pašvaldības ēkā, pašvaldības tīmekļa vietnē www.ropazi.lv un Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.videseksperti.lv. Paziņojumi par IVN uzsākšanu un sākotnējo apspriešanu individuāli ierakstītu vēstuļu veidā tika nosūtīti to nekustamo īpašumu īpašniekiem (valdītājiem), kuru nekustamie īpašumi robežojas ar Paredzētās darbības norises vietu (kopā 12 adreses). Sākotnējā apspriešana klātienē notika 2019. gada 25. aprīlī Ropažu novada pašvaldības Kultūras un izglītības centrā (plkst. 18.00), kuras laikā esošajiem tika sniegta informācija par Paredzēto darbību. Sanāksmē piedalījās kopskaitā 31 persona, un sabiedrības pārstāvji galvenokārt norādīja uz līdzšinējām problēmām, ko jau rada derīgo izrakteņu ieguve citos Atradnes apkaimes karjeros (ūdens kvalitātes pasliktināšanās, ceļa tehniskā stāvokļa pasliktināšanās, putekļu emisijas, ko rada kravas transports, trokšņa līmeņa pieaugums (arī naktīs)), iespējamo ietekmi uz Dabas liegumu un Pietēnupi. Klātesošie interesējās arī par Paredzētās darbības risinājumiem, tostarp plānotajiem spridzināšanas darbiem. Tāpat norisinājās diskusijas par procesuālo tiesību pārņemēju (Ierosinātāja).

5.1.2. Rakstiskus priekšlikumus Birojā bija iespējams iesniegt līdz 2019. gada 2. maijam. Sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā Birojā tika saņemta VAK vēstule un vairākas fizisku personu vēstules (t.sk. kolektīvi parakstīti iesniegumi), kurās izteikts viedoklis par dolomīta ieguves ietekmi, ar to saistītajām problēmsituācijām, kā arī sniegti priekšlikumi Paredzētās darbības īstenošanai un Ziņojuma uzlabošanai. Galvenokārt tika izteiktas bažas par spridzināšanas darbu rezultātā iespējamām dzīvojamo ēku konstrukciju izmaiņām un ietekmi uz inženierkomunikācijām (ūdens padeves caurulēm), ietekmi uz apkaimes zirgaudzētavu, par ierobežojošiem apstākļiem bioloģiskās lauksaimniecības attīstīšanai nākamībā, ainaviskās vides stāvokļa pasliktināšanos, dzeramā ūdens kvalitātes pasliktināšanos/izzušanu ūdensapgādes akās, sekām, ko var izsaukt ūdeņu atsūkņēšana vairākās ieguves vietās vienlaikus, kā arī transportēšanas ietekmēm (putekļi, troksnis) un troksni, ko rada traktortehnika un iekārtas, apgrūtinātu piekļuvi atsevišķiem nekustamajiem īpašumiem (t.sk. saņemts lūgums no 1 nekustamā īpašuma īpašnieka (valdītāja), kuru nekustamais īpašums robežojas ar Apstrādes laukuma teritoriju, saglabāt piebraucamo ceļu nokļūšanai uz apsaimniekojamo zemes vienību (kas arī līdz šim bija caur nekustamo īpašumu “*Ritumi*”)). Tāpat saņemts privātpersonas iesniegums ar iebildumiem par IVN procesa norisi un pretenzija, ka Paredzētās darbības sākotnējo sabiedrisko apspriešanu ir organizējusi Ierosinātāja, bet Biroja Lēmums Nr. 296 izdots citam adresātam.

5.2. Sabiedrības informēšana, sabiedriskās apspriešanas sapulce, ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izstrādes stadijā:

5.2.1. Ziņojuma sabiedriskā apspriešana norisinājās 30 dienu periodā, sākot no 2019. gada 1. novembra, kad laikrakstā “*Rīgas Aprīņa Avīze*” (Nr. 83 (9003), 7. lpp.) tika publicēts paziņojums par Ziņojuma sabiedrisko apspriešanu. Paziņojums tika publicēts tīmekļa vietnēs www.ropazi.lv un www.vpvb.gov.lv. Ziņojums bija pieejams Ropažu novada pašvaldības ēkā un Izstrādātājas tīmekļa vietnē www.videseksperti.lv. Ziņojuma sabiedriskā apspriešana klātienē notika 2019. gada 13. novembrī Ropažu novada pašvaldības Kultūras un izglītības centrā (plkst. 17.30). Saskaņā ar sabiedriskās apspriešanas sanāksmes protokolu tajā piedalījās 19 dalībnieki, t.sk. Ierosinātājas un Izstrādātājas pārstāvji. Klātesošajiem tika sniegta informācija par Paredzēto darbību un

ietekmju novērtējuma rezultātiem. Dalībniekiem tika dota iespēja izteikt viedokli un uzdot jautājumus, citu starpā tika izteikti viedokļi par līdzšinējo negatīvo pieredzi ar spridzināšanas darbu radīto troksni, iespējamo trokšņa līmeņa pieaugumu un tuvumā dzīvojošo iedzīvotāju apdraudējumu. Tika apspriesta arī ietekme uz ūdensapgādi, ūdensapgādes objektu stāvokļa novērtējumu, plānotajiem risinājumiem monitoringa nodrošināšanai, iespējamo pieprasījumu pēc smilts materiāla.

- 5.2.2. Rakstiskus priekšlikumus un viedokļus par Paredzēto darbību Ierosinātajai vai Birojam varēja iesniegt līdz 2019. gada 2. decembrim. Šajā periodā Birojs saņēma VAK 2019. gada 1. decembra vēstuli Nr. 2019_9303 un DAP 2019. gada 28. novembra vēstuli Nr.4.9/6119/2019 – N ar atsauksmēm par Ziņojumu. VAK vēstulē ietverts lūgums Ierosinātāju atteikties no Paredzētās darbības vai arī organizēt derīgo izrakteņu ieguvī veidā, kas nesekmē hidroloģiskā režīma izmaiņas un nerada ietekmi uz Dabas lieguma dabas vērtībām (t.sk. nerada pazemes ūdeņu līmeņa izmaiņas līdz 1 m Dabas lieguma robežu tuvumā). VAK vēstulē norādījis uz nepieciešamību izvērtēt Paredzētās darbības ietekmi uz Pietēnupes neregulētā posmā esošu 2019. gadā izveidotu mikroliegumu un uz vairākiem citiem nepieciešamiem labojumiem, kas attiecas uz īpašuma raksturojošo informāciju (attiecībā uz dabiskās veģetācijas atbilstību situācijai dabā). Savukārt DAP vēstulē izteikts viedoklis, ka Ziņojumā pilnveidojams ietekmes uz Dabas liegumu kā Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (turpmāk – Natura 2000 teritorija) novērtējums.

5.3. Sabiedrības informēšana un ieinteresēto pušu viedoklis Ziņojuma izvērtēšanas stadijā:

- 5.3.1. Ziņojums un tā aktualizētās versijas Birojā kopumā tika iesniegtas 3 reizes (Birojs Ziņojumu lūdzis papildināt ar Biroja 2020. gada 31. augusta vēstuli, Nr. 5 – 01/812 un 2020. gada 25. novembra vēstuli Nr. 5-01/1110).
- 5.3.2. Ziņojuma un tā aktualizēto versiju izvērtēšanas gaitā Birojs saņēma:
- 5.3.2.1. Dienesta 2020. gada 6. augusta vēstuli Nr. 2.3/6847/RI/2020, kurā norādīts uz nepilnībām un nepieciešamību papildināt jautājumus saistībā ar monitoringu (attiecībā uz Vāverkroga ciema māju plaisu monitoringu, pazemes ūdens monitoringu), spridzināšanas darbiem, trokšņa piesārņojuma un ietekmes līmeņa samazināšanas pasākumiem, vidē novadāmo notekūdeņu attīrīšanas risinājumiem (atbilstoši notekūdeņu emisijas robežvērtībām).
- 5.3.2.2. DAP 2020. gada 6. augusta atsauksmi Nr. 4.9/3957/2020 – N par Ziņojumu, kurā norādīts uz nepieciešamību papildināt ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumu atbilstoši Ministru kabineta 2011. gada 19. aprīļa noteikumu Nr. 300 *“Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju Natura 2000”* (turpmāk – Noteikumi Nr. 300), kā arī nepieciešamību papildināt Ornitologa novērtējumu.
- 5.3.2.3. DAP 2020. gada 11. novembra atsauksmi Nr. 4.9/5731/2020 – N, kurā norādīts, ka Ziņojums ir pilnveidots, novēršot DAP 2020. gada 6. augusta atsauksmē Nr. 4.9/3957/2020 – N norādītos trūkumus. DAP vērtējumā, kontrolējot gruntsūdens līmeņa izmaiņas, t.sk. depresijas piltuves veidošanās tendences, kā arī Vāverkroga novadgrāvī no karjera atsūknētā novadāmā ūdens kvalitāti, Paredzētā darbība ir pieļaujama. Tāpat DAP norādījusi uz nepieciešamību paplašināt botāniskā monitoringa zonu ietekmju uz Dabas lieguma biotopiem novērtēšanai.
- 5.3.2.4. Dienesta 2020. gada 9. novembra atsauksmi Nr. 2.3/9198/RI/2020, kurā norādīts uz nepieciešamību rast papildus risinājumus, lai novērstu trokšņa līmeņa palielināšanos dzīvojamo māju teritorijās autoceļa P4 aizsargjoslā, kā arī nepieciešamību veikt Vāverkroga ciema māju plaisu monitoringu.

5.3.2.5. DAP 2020. gada 3. decembra atsauksmi Nr. 4.9/6129/2020 – N ar kuru DAP sniegusi vērtējumu apstākļiem, kuru dēļ ar Paredzēto darbību sagaidāmā ietekme nenonāk pretrunā ar Dabas lieguma izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

6. Nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama:

- 6.1. Ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros Ziņojuma autori ir novērtējuši iespējamās ietekmes uz vidi saistībā ar Paredzēto darbību, tajā skaitā ietekmes, kas izriet no teritorijas sagatavošanas, derīgo izrakteņu ieguves, apstrādes un transportēšanas. Vērtēta iespējamā ietekme, ko varētu izraisīt pazemes ūdens atsūkšanās, tajā skaitā uz apkārtnes hidroloģisko režīmu, teritorijas hidroloģiskajiem un drenāžas apstākļiem, augsnes struktūru un mitrumu, dzeramā ūdens resursiem, mūsdienu ģeoloģisko procesu aktivizāciju, kā arī vērtēta izrakteņu ieguves ietekme uz gaisa kvalitāti un vides trokšņa līmeņa iespējama palielināšanās. Veikts arī Paredzētās darbības ietekmes uz dabas vērtībām, bioloģisko daudzveidību, ainavu u.c. vides resursiem novērtējums, atsevišķi izdalot ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumu atbilstoši likuma 4. viens *prim* trešās daļas un Noteikumu Nr. 300 prasībām.
- 6.2. Novērtējis aktualizēto Ziņojumu, Birojs secina, ka ir apzināti galvenie ar Paredzētās darbības vietu un darbību saistītie faktori, kas atsevišķi vai kopā ar citām darbībām var radīt nelabvēlīgu ietekmi uz vidi un Dabas liegumu, tajā skaitā ņemot vērā līdzšinējo teritorijas izmantošanas veidu un vides stāvokli, tuvumā esošos objektus un to jutīgumu, citas esošās darbības, apkārtnes teritorijas un iedzīvotāju blīvumu, Paredzētās darbības raksturu, apjomus, piesārņojuma un traucējumu veidus u.c. Šāda novērtējuma ietvarā Birojs pievienojas Ziņojuma autoru secinājumiem, ka būtiskākā vai kompleksākā ar Paredzēto darbību saistītā ietekme ir hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņas un ar nosusināšanas darbiem saistītās ietekmes, kas īpaši vērtējams arī Natura 2000 teritorijas kontekstā. Ieguves un transportēšanas ietekmes, – galvenokārt putekļi un troksnis, – ir nozīmīgi traucējumi, ko ikdienā izjūt vietējie iedzīvotāji, tomēr transportēšanas ietekmes var būt būtiskas arī īpaši aizsargājamu sugu kontekstā, jo transportēšanas maršruts ved caur Dabas lieguma teritoriju. Vadoties no Ziņojumā izdarītajiem secinājumiem, Birojs pievienojas, ka vairākās Novērtējuma likuma 1. panta 1. punkta jomās (ietekmes uz vidi definīcija) ietekmes nav sagaidāmas kompleksas un būtiskas, līdz ar to kā būtiskākos Birojs šajā atzinumā caurlūko 6.3. apakšnodaļā minētos jautājumus.

6.3. Kā būtiskākos Birojs Ziņojumā identificē sekojošus ar Paredzētās darbības realizāciju saistītus ietekmes uz vidi aspektus:

- 6.3.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu prognoze un ar nosusināšanas darbiem saistītās ietekmes.
- 6.3.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību, Natura 2000 teritoriju un ainavu.
- 6.3.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp transportēšanas ietekmes.
- 6.3.4. Troksnis un tā izplatība, tostarp transportēšanas ietekmes, vibrācijas.

6.4. Izvērtējot Ziņojumā identificētās un izvērtētās iespējamās plānotās darbības ietekmes uz vidi, Birojs secina sekojošo:

6.4.1. Hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu prognoze un ar nosusināšanas darbiem saistītās ietekmes:

- 6.4.1.1. Ietekmju novērtējums veikts, balstoties uz novērojumu datu analīzi, aprēķiniem un matemātisko modelēšanu, ievērtējot hidroloģiskos un hidroģeoloģiskos apstākļus

Atradnes un tās apkārtnes teritorijā. Ietekmes vērtētas gan kontekstā ar apkārtnes teritoriju ūdensapgādi un mūsdienu ģeoloģisko procesu aktivizācijas iespējamību, gan kontekstā ar bioloģisko daudzveidību un ietekmi uz Dabas liegumu (Natura 2000 teritorija), kas plašāk tiek aplūkota citā šī Biroja atzinuma apakšnodaļā.

- 6.4.1.2. Balstoties uz informāciju par derīgo izrakteņu ieguvī un ar to saistītajiem procesiem derīgo izrakteņu atradnēs, kas atrodas Atradnes tuvumā, kā arī uz Z no Dabas lieguma, Ziņojumā sniegta hidroloģiskā un hidroģeoloģiskā režīma izmaiņu prognoze, apskatot ietekmi no derīgo izrakteņu ieguves katrā no atradnēm atsevišķi, kā arī kopējo ietekmi no atradņu grupām un visām atradnēm summāri. Paredzētās darbības ietekme šādā novērtējumā ņemta vērā gan pie nelabvēlīgākās situācijas (ieguve un ar to saistītā ūdens atsūkņošana tiek veikta visā Atradnes laukumā līdz 7,4 m dziļumā bez pārtraukuma), gan risinājumam, kad ieguve tiek veikta secīgos karjeros, samazinot laukumu, kurā nepieciešama nosusināšana.
- 6.4.1.3. No sabiedriskās apspriešanas ietvaros apkopotās informācijas izriet, ka atsevišķās viensētās ar ūdensapgādi saistītas problēmas (ūdens duļķainība, līmeņa pazemināšanās) radījusi jau līdzšinējā ieguve citās apkaimes derīgo izrakteņu ieguves vietās. Vērtējot ūdensapgādes objektus, ko Paredzētā darbība varētu potenciāli ietekmēt, apkopota informācija gan par LVĢMC datu bāzē reģistrētiem ūdens ieguves urbumiem, gan par viensētu grodu akām, kas atrodas Paredzētās darbības iespējamās ietekmes zonā. ~ 2 km rādiusā identificētas kopumā 42 viensētas. Ūdensapgādes veidi apkopoti 12 viensētām ~ 1 km rādiusā (Atradnes teritorijai tuvākās viensētas), no kurām 5 viensētas (*“Paltēs”*, *“Pipariņi”*, *“Kurtiņi”*, *“Lauri”* un *“Irbītes”*) dzeramo ūdeni iegūst akās, bet pārējās – no urbumiem.
- 6.4.1.4. Derīgā materiāla ieguves laikā nepārprotami ir sagaidāma depresijas piltuves veidošanās, jo karjera izveidošana un pazemes ūdens atsūkņošana veidos papildus virszemes un pazemes noteces bāzes apgabalu. Pazemes ūdeņu pieteces apjomi karjerā, kā arī depresijas piltuves konfigurācija Daugavas ūdens horizontos⁸ iegūti ar hidroloģiskās un hidroģeoloģiskās modelēšanas datiem lokālā hidroģeoloģiskā modelī (turpmāk – lokālais HM), izmantojot Latvijas hidroģeoloģisko modeļa LAMO4 datus (lokālais HM un LAMO4 darbojas licencētas programmas *Groundwater Vistas 7* vidē). Saskaņā ar novērtējumu:
- 6.4.1.4.1. Balstoties uz novērtējumu par esošo vides stāvokli, definēts pazemes ūdens (nosacīti) netraucētais stāvoklis, ko nosaka ūdensteces un ūdensobjekti iespējamās ietekmes zonā, tai skaitā Pietēnupe, Lēģerurga, mākslīgās ūdentilpes – atradņu *“Remīne”* un *“Tūrkalne”* teritorijās, kā arī Lielā Jugla un Mazā Jugla.
- 6.4.1.4.2. Novērtēts, ka maksimālā ūdens pietece Atradnē pie izstrādes dziļuma 7,4 m sagaidāma 5 748 m³/dnn apjomā, tomēr scenārijā, kad ieguve tiek veikta secīgos (mazākos) ieguves laukumos – pieplūdes apjoms tiek prognozēts mazāks.
- 6.4.1.4.3. Secināts, ka derīgo izrakteņu ieguve (un ar to saistītā ūdens līmeņa pazemināšana) atradnēs *“Dutkas”*, *“Jaundutkas”* un *“Sienāži”*, kas atrodas uz Z no Dabas lieguma (turpmāk – atradņu grupa Nr. 1), un tie paši procesi atradnēs *“Lejasnoras”*, *“Kalnagrāviši”* un *“Ārēni”*, kas atrodas uz D no Dabas lieguma (turpmāk – atradņu grupa Nr. 2), vieni otru neietekmē (atradņu grupas ir savstarpēji nesaistīti un neatkarīgi objekti). Secināts, ka minētajiem procesiem ir mijiedarbība galvenokārt tikai atradņu grupas ietvaros, tomēr arī atradņu grupā Nr. 2 – procesi atradnēs *“Kalnagrāviši”* un *“Ārēni”* tikai salīdzinoši nedomāz mijiedarbojas ar procesiem Atradnē.

⁸ Ziņojumā izmantotie ģeoloģiskie indeksi Q2 un D3dg#.

- 6.4.1.4.4. Viens no šādiem mijiedarbības aspektiem ir tas, ka ūdens pietece atradnēs samazinās, ja vienlaicīgi derīgo izrakteņu ieguve tiek veikta visās atradnēs atradņu grupā Nr. 2. Attiecīgi – ja tiek veikts aprēķins ūdens pieplūdei katrā atradnē atsevišķi (kā tas arī darīts, vērtējot Paredzētās darbības ietekmi atsevišķi) – tiek iegūta lielāka skaitliskā vērtība par to, kāda iegūstama summārās ietekmes vērtējumā (scenārijam, kad pazemes ūdens līmeni ietekmē arī citas atradnes vienlaikus). Proti – šādu aprēķinu scenārijā konstatēts, ka ūdens pieplūde Atradnē sagaidāma maksimāli līdz 5 748 m³/dnn, bet atradnē “*Ārēni*” – 7 459 m³/dnn un atradnē “*Kalngrāvīši*” – 9 927 m³/dnn. Summāri tas būtu 23 134 m³/dnn, tomēr šāds pieteces apjoms faktiski nav sagaidāms, jo savstarpējā ietekmju mijiedarbībā summārā pietece atradņu grupā Nr. 2 tiek prognozēta maksimāli 17 587 m³/dnn. Attiecīgi – arī Paredzētās darbības gadījumā ietekmes aprēķinos pieņemtie 5 748 m³/dnn sniedz piesardzīgāko prognozi, jo Paredzētās darbības ietekmes apjoms, kad tas vērtējumā atspoguļots individuāli, ir lielāks par sagaidāmo.
- 6.4.1.4.5. Novērtējuma nolūkiem definēts novērtēšanas punktu tīkls, iekļaujot tajā 8 punktus gar Dabas lieguma robežu un 3 punktus dzīvojamo māju “*Paltes*”, “*Kurtiņi*”, “*Krūmiņi*” teritorijās (ļauj novērtēt, kādās platībās un apjomā ar Paredzēto darbību sagaidāma ietekme depresijas piltuves areālā).
- 6.4.1.4.6. Secināts, ka derīgo izrakteņu ieguve Atradnē un ar to saistītā ūdens līmeņa pazemināšana radītu depresijas piltuvi, kuras izplatība R virzienā būtu ievērojami mazāka par izplatību D, A un Z virzienos. Tas saistīts ar īstenot uzsāktajiem risinājumiem atradnes “*Tūrkalne*” teritorijā, veidojot līdzšinējās ieguves teritorijās ūdenstilpes. Arī saskaņā ar Atzinumu Nr. 2 – atradnes “*Tūrkalne*” teritorijā, kas atrodas gar Dabas lieguma robežu, rekultivācijas rezultātā veidojami dīķi ar ūdens līmeni iespējami tuvu dabīgajam Daugavas horizonta pazemes ūdeņu līmenim, karjera sienu nosedzot ar mālainu materiālu un veidojot nogāzi, kas rada papildus šķērsli pazemes ūdeņu pārplūdei. Šādā risinājumā tika prognozēts, ka tiek samazināta depresijas piltuves skartā teritorija, tai skaitā iespējamā ūdens plūsma no Dabas lieguma.
- 6.4.1.4.7. Paredzētās darbības radītās depresijas piltuves robežas noteiktas, ņemot vērā iespējamo pazemes ūdens līmeņa pazeminājumu līdz 1 m (svārstības, kas mazākas par 1 m pielīdzināmas sezonālām svārstībām). Scenārijā, kad ieguve tiek veikta visā Atradnes laukumā – šāds pazeminājuma apjoms tiek prognozēts līdz ~ 1 km rādiusā no Atradnes, risinājumā, kad ieguve tiek veikta pakāpeniski – līdz ~ 700 m attālumā no Atradnes.
- 6.4.1.4.8. Balstoties uz lokālā HM rezultātiem, konstatējams, ka ūdens atsūkņēšana Atradnē un citās derīgo izrakteņu atradnēs izraisīs pazemes ūdens līmeņa pazemināšanos gan kvartāra horizonta gruntsūdens līmenī, gan Daugavas ūdens horizontā (pazeminājums abos horizontos Atradnes ietekmes zonā tiek prognozēts līdzīgā apjomā). Paredzētās darbības scenārijā, kad ieguve un ar to saistītā ūdens atsūkņēšana tiktu veikta visā Atradnes laukumā līdz 7,4 m dziļumā un bez pārtraukuma, būtiskākais ūdens līmeņa pazeminājums tiek prognozēts novērtēšanas punktā M1 (ietekme uz viensētas “*Paltes*” ūdensapgādi). Šajā teritorijā ūdensapgādei tiek izmantota grodu aka (atzīta kā sekla, dziļums ~ 3 m), un pazeminājums tajā var būt par 2,04 m ietekmju summā no derīgo izrakteņu ieguves atradņu grupā Nr. 2 un par 1,8 m tikai no Paredzētās darbības. Secināts, ka viensētas “*Laimspurvs*” ūdensapgādei tiek izmantots urbums un negatīva ietekme ar Paredzēto darbību netiek prognozēta, savukārt citas viensētas atrodas teritorijās, kur depresijas piltuves laukumu ierobežo atradnes “*Tūrkalne*”

teritorijā izveidoto ūdenskrātuvju ietekme. Šādā pat scenārijā novērtēšanas punktos gar Dabas lieguma robežu vislielākais ūdens līmeņa pazeminājums ietekmju summā no derīgo izrakteņu ieguves atradņu grupā Nr. 2 tiek prognozēts punktā L5 – par 1,62 m, bet tikai no Paredzētās darbības – par 1,59 m.

- 6.4.1.4.9. Novērtējot Paredzētās darbības ietekmi scenārijā, kad ieguve tiek veikta pakāpeniski, secināts, ka depresijas piltuves radītā ietekme būs ievērojami mazāka. Novērtējuma punktā pie Dabas lieguma robežas, kur prognozēta vislielākā ietekme, pazeminājums novērtēts par 0,75 m, novērtēšanas punktā viensētas “*Paltes*” teritorijā – par 0,87 m.
- 6.4.1.4.10. Attiecībā uz viensētas “*Paltes*” grodu aku secināts, ka ūdens līmeņa mērīšana grodu akā divas reizes gadā ļautu fiksēt nelabvēlīgās tendences un noteikt iemeslu vai tas ir Atradnes izstrādes dēļ vai dabisko sezonālo līmeņu svārstību dēļ.
- 6.4.1.5. Tā kā Darbības vietas tuvumā nav nozīmīgu ūdensgūtnu jeb pazemes ūdeņu atradņu un tā nepārklājas un nesaskaras ar pazemes ūdens atradnes aizsargjoslām, būtiskas ietekmes uz ūdensapgādi, kas skartu lielu cilvēku skaitu, ar Paredzēto darbību netiek prognozētas, turklāt identificētās ietekmes iespējams mazināt, izvēloties posmsecīgas ieguves risinājumu ar samazinātu nosusināšanas laukumu. Novērtējot prognozēto depresijas piltuvi kopiskātā ar informāciju par viensētām ietekmes areālā, secināms, ka ūdens ņemšanas vietas lielākajā daļā gadījumu nebūtu vērtējamas kā apdraudētas. Taču ar Paredzēto darbību ietekme uz ūdensapgādi nepārprotami palielināsies un pastāv risks, ka viensētas “*Paltes*” grodu aka ūdensapgādei var nebūt izmantojama, ko šīs un citu būtiski ietekmēto ūdensapgādes objektu gadījumā Ierosinātājai būtu pienākums kompensēt. Atbilstoši Ziņojumam, lai uzraudzītu ietekmi, paredzēts analizēt viensētas “*Paltes*” ūdensapgādes akas ūdens līmeņa mērījumu rezultātus (iegūstot datus no atradnes “*Tūrkalne*” jau esošā pazemes ūdeņu monitoringa tīkla) un lemt par nepieciešamību viensētā ierīkot kompensējošu Daugavas horizonta ūdens ieguves urbumu, ja monitoringa rezultātā konstatēs, ka Paredzētās darbības rezultātā būtiski pazeminās ūdens līmenis un tas nenodrošina nepieciešamo ūdens patēriņu. Biroja norāda, ka Ierosinātājai jāreķinās, ka tās pienākums var būt nodrošināt šādus ūdensapgādes alternatīvos risinājumus.
- 6.4.1.6. Atbilstoši Ziņojumam atsūknētā ūdens nostādināšana paredzēta nostādināšanas sistēmā, kas sastāvēs no dīķa (tilpums ~ 6600 m³) un tranšejas tipa nosēdlauka (tilpums ~ 2700 m³) ar tālāku ieplūdi Vāverkroga novadgrāvī. Ziņojumā iekļauts secinājums, ka pēc atsūknētā ūdens nostādināšanas un tecējuma caur maināmu šķembu – smilts prizmas mehānismu, tiks nodrošināta suspendēto vielu nostādināšana un ūdens novadišana novadgrāvī atbilstošā kvalitātē. Tomēr Ziņojums nesatur aprēķinus, kas pamatotu atbilstošās kvalitātes nodrošināšanai izvēlētais dīķu platības pietiekamību, ņemot vērā to, ka kopējais atsūknējamais ūdens var diennaktī sasniegt 5 748 m³, savukārt dīķu sistēmas kopējā tilpība ir tikai 9 300 m³ (caurplūde jau 1,6 dienās). Plašāks apraksts Ziņojumā nav sniegts arī risinājumam ar maināmas šķembu – smilts prizmas pielietojumu (attīrīšanas efektivitāte, ekspluatācijas ilgums pirms nomaiņas u.c.). Tādēļ Ierosinātājai ar lielāku rūpību ir jāpieiet šī ietekmes aspekta risināšanai, tostarp derīgo izrakteņu ieguves projektā jāprojektē un aprēķinos jāpamato gan atbilstīga nostādināšanas dīķa platība, gan konfigurācija, kas plānotajā caurplūdē var nodrošināt caurplūdes (straumes) ātruma samazināšanu un suspendēto vielu nosēšanos. Vērtējot ietekmi uz Pietēnupes ūdens kvalitāti, Birojs ņem vērā, ka attālums no novadišanas vietas līdz ietekai Pietēnupē pārsniedz 1,5 km, kas ir salīdzinoši liels attālums un suspendēto vielu izgulsnēšanās (ja tādas nonāktu novadgrāvī) ir ticama (maz varbūtīgas ir arī Pietēnupes ūdens temperatūras būtiskas

izmaiņas). Tomēr tas nenozīmē, ka varētu būt pieļaujama nenostādināta ūdens novadīšana meliorācijas tehnēs (Ierosinātajai ir jānodrošina ūdens nostādināšana).

6.4.1.7. Rezumējot iepriekš minēto, Birojs atzīst, ka Paredzētās darbības ietekme uz hidroloģiskajiem un hidroģeoloģiskajiem apstākļiem Ziņojumā ir vērtēta un tajā iestrādāti arī risinājumi, lai būtiskas un nelabvēlīgas ietekmes nepieļautu. Vienlaikus jāņem vērā, ka IVN ir tikai iepriekšēja prognoze, tādēļ nepieciešama arī ietekmes uzraudzība, kas ļauj iespējami savlaicīgi reaģēt – konstatēt būtiskas izmaiņas, novērtēt tās un nepieciešamības gadījumā koriģēt Paredzēto darbību (monitoringa sistēmas izveide un monitoringa veikšana). Ziņojumā secināts, ka monitoringa sistēmā jāietver gan pasākumi karjerā atsūknējamo ūdeņu apjomu un kvalitātes mērījumiem, gan Daugavas ūdens horizonta pjezometrisko līmeņu novērojumi, kā arī novērojumi viensētas “*Paltes*” akā. Papildus jāparedz arī novadāmā ūdens kvalitātes mērījumu veikšana. Saskaņā ar Ziņojumu Izstrādātāja paredzējusi veikt novadīto notekūdeņu kvalitātes uzraudzību pēc D2 nosēdlauka un pirms novadīšanas Vāverkroga novadgrāvī. Izplūdē paredzēts noteikt suspendēto vielu kopējo daudzumu. Precīzus monitoringa nosacījumus, vietas paraugu ņemšanai, to biežumu paredzēts iestrādāt derīgo izrakteņu ieguves projektā. Tā kā arī atradņu “*Tūrkalne*”, “*Ārēni*” un “*Kalnagrāvīši*” izstrādātājs (AS “*Siguldas Būvmeistars*”) veic pazemes ūdens stāvokļa monitoringu un monitoringu viensētu akās, būtu lietderīgi apsvērt iespēju monitoringa pasākumus abiem derīgo izrakteņu ieguvējiem veikt koordinēti. Lemjot par nosacījumu izvirzīšanu saskaņā ar **Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu, Birojs ņem vērā Novērtējuma likuma 26. panta pirmās daļas 2. punktā noteikto, ka Ierosinātajai ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu, tai skaitā tādu risinājumu īstenošanu, kuri paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu un, ja iespējams, atļūdzinātu paredzētās darbības būtisko negatīvo ietekmi uz vidi. Vienlaikus, ņemot vērā visu iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs uzskata, ka konkrētajā gadījumā saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu arī Biroja atzinumā ir pamatoti noteikt, ka Paredzētās darbības realizācijas gadījumā ir jānodrošina šādi nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama:**

- a) Paredzētās darbība veicama, derīgos izrakteņus Atradnē iegūstot secīgās platībās, īstenojot pakāpenisku ieguves laukuma un dziļuma palielināšanu atbilstoši Ziņojumā iestrādātajam risinājumam.
- b) Atsūknētā ūdens novadīšana nedrīkst nozīmīgi pasliktināt ūdens kvalitāti saņemtajās ūdenstecēs, tostarp meliorācijas tehnēs, tādēļ nav pieļaujama nenostādināta ūdens novadīšana ārpus Darbības vietas. Atbilstīgas platības/tilpuma un konfigurācijas nostādināšanas baseina un nepieciešamo novadgrāvju precīzi parametri aprēķināmi un pamatojami derīgo izrakteņu ieguves projektā.
- c) Ierosinātajai ir jāizstrādā monitoringa sistēma, kas aptver gan pazemes ūdens līmeņu, gan ietekmes uz ūdensapgādi un ūdens kvalitāti uzraudzību un kontroli, un jānodrošina monitoringa veikšana. Precīzi monitoringa nosacījumi, vietas urbumu izvietojumam un paraugu ņemšanai, to biežumam, izstrādājami derīgo izrakteņu ieguves projekta un monitoringa programmas stadijā, kur tie precizējami, ņemot vērā sekojošas no IVN rezultāta izrietošas prasības:
 - i. jāveic atsūknētā ūdens apjoma uzskaitē un kvalitātes mērījumi pirms novadīšanas meliorācijas grāvī un Pietēnupē. Novadāmā ūdens kvalitātes noteikšanā pārbaudāma vismaz suspendēto vielu koncentrācija un temperatūra.

- ii. pazemes ūdens monitoringa sistēmas izveide un monitoringa veikšana nodrošināma iespējami koordinēti ar AS “*Siguldas Būvmeistars*” monitoringa programmu; monitorings uzsākams jau pirms derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas, kur nepieciešams – nodrošinot arī papildus pazemes ūdens novērojumu urbuma tīkla ierīkošanu.
 - iii. monitoringa programmai jāietver sistēma un nosacījumi ūdens līmeņu un ūdens kvalitātes uzraudzībai viensētas “*Paltes*” ūdensapgādes vietā; monitorings uzsākams jau pirms derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas, ūdens līmeņa vai tā kvalitātes būtiska pazeminājuma gadījumā jānodrošina alternatīvi risinājumi māju ūdensapgādei.
 - iv. Jāveic monitoringa rezultātu izvērtējums un visi monitoringa rezultāti un to izvērtējums jāiesniedz arī Dienestā un vietējā pašvaldībā. Atkarībā no monitoringa un izvērtējuma rezultātiem – lemjams par papildus pasākumu, tajā skaitā Paredzētās darbības realizācijas nosacījumu un ierobežojumu nepieciešamību.
- d) Ar Paredzētās darbības realizāciju nedrīkst tikt traucēta apkārtnes teritoriju meliorācijas sistēmu funkcionēšana, būtiski ietekmēts mitruma režīms. Attiecīgi jānodrošina, ka novadgrāvim visā garumā līdz ietekai Pietēnupē ir caurplūdei nepieciešamie tehniskie parametri.
- e) Jānodrošina saņemotās ūdensteces (novadgrāvja) stāvokļa uzraudzība un periodiska tīrīšana, kā arī citi tehnisko parametru uzturēšanas darbi, ja nepieciešams, šos pasākumus atkārtojot pēc katra dolomīta izstrādes cikla.
- f) Jāparedz un jārealizē pasākumi, lai Paredzētās darbības rezultātā nepieļautu naftas produktu un citu piesārņojošo vielu nokļuvi gruntī, virszemes un pazemes ūdeņos.
- a) Ja Paredzētās darbības plānošanas vai realizācijas gaitā tiek noteikti citi ieguves, apjoma, laika u.c. risinājumi, kas Ziņojuma gaitā nav novērtēti vai pārsniedz Ziņojumā novērtētos lielumus, veicams šādu izmaiņu būtiskuma novērtējums un pie nepieciešamības – ietekmes uz vidi sākotnējais izvērtējums saskaņā ar Novērtējuma likuma 3. divi *prim* panta pirmās daļas 3. punktu. Šis nosacījums attiecināms arī uz citiem Paredzētās darbības un tās radītās ietekmes aspektiem (t.i. ne tikai saistībā ar hidroloģiju un hidroģeoloģiju).

6.4.2. Ietekme uz apkārtnes bioloģisko daudzveidību, Natura 2000 teritoriju un ainavu:

- 6.4.2.1. Vērtējot Paredzētās darbības un citu esošo darbību kopējo un savstarpējo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, jāņem vērā divi būtiski vērtēšanas virzieni. Pirmkārt, ar Paredzēto darbību tiks pārveidots līdzšinējais vides stāvoklis darbības vietā, ieguves platībā tiktu zaudēta pašreizējā veģetācija, mainīts teritorijas reljefs. Otrkārt, ieguve un ar to saistītā ūdens atsūkšanās rada gruntsūdens un pazemes ūdens līmeņa izmaiņas, kas var ietekmēt un ietekmē arī augsnes mitruma režīmu, var izsaukt izmaiņas veģetācijā teritorijās, kas ir ārpus darbības vietas. To, cik plaša ir šāda ietekmes zona, atkarīgs gan no ieguves risinājumiem, dziļuma un platības, gan no savstarpējās ietekmes ar citām līdzīgām darbībām, gan konkrētās vietas hidroloģiskajiem, hidroģeoloģiskajiem apstākļiem. Kā tas konstatēts arī Ziņojumā, viena no lielākajām, tai skaitā summārajām ietekmēm uz Dabas liegumu, ko ieguve Atradnēs varētu radīt, ir saistīta ar ūdeņu atsūkšanu no karjeriem un prognozējamo pazemes ūdens līmeņa pazemināšanos gan kvartāra gruntsūdens, gan Daugavas ūdens horizontā. Proti, ir sagaidāms, ka pazemes ūdens

līmeņa pazeminājuma zona (gan ieguves Atradrnē rezultātā, gan summāri ar ieguves darbiem citās atradrnēs) skartu arī teritorijas, kas atrodas Dabas liegumā.

6.4.2.2. Atbilstoši Dabas lieguma raksturojošai informācijai, norādāms, ka:

- 6.4.2.2.1. Dabas lieguma īpaši aizsargājamās dabas teritorijas (turpmāk – ĪADT) kods ir LV0513400, un atbilstoši likuma “*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*” (turpmāk – ĪADT likums) 43. panta otrai daļai un likuma pielikuma 143. punktam Dabas liegums ir B tipa aizsargājamā teritorija, kas noteikta īpaši aizsargājamu sugu, izņemot putnus, un īpaši aizsargājamu biotopu aizsardzībai. Dabas liegums ietver vienu no lielākajām osu grēdām Latvijā – Lielos Kangarus, kā arī tiem blakus esošās teritorijas un saistītos objektus – Kangaru ezeru, Lielkangaru purvu un pārmitros mežus ap to.
- 6.4.2.2.2. Dabas liegumam ir izstrādāts Dabas aizsardzības plāns 2007. – 2017. gadam⁹ (turpmāk – Dabas aizsardzības plāns), saskaņā ar kuru par galvenajām dabas vērtībām Dabas liegumā tiek uzskatītas: 1. reljefs, augsne un kultūrvēsturiskā ainava, kas veido priekšnosacījumus retu un aizsargājamu dzīvotņu pastāvēšanai; 2. īpaši aizsargājamie biotopi, tajā skaitā ES prioritāri aizsargājami biotopi (3150 *Dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo ūdensaugu un peldaugu augāju*; 7140 *Pārejas purvi un slīkšņas*; 9010* *Boreālie meži*; 9080* *melnalkšņu staignāji*; 9060 *Skujkoku mežs uz osveida reljefa formām*; 91D0* *purvaini meži*; 9180* *Nogāžu un gravu meži*; 7110* *Neskarti augstie purvi*); 3) Latvijā un Eiropā retas un aizsargājamas augu, bezmugurkaulnieku un putnu sugas; 4) ezeri; 5) viļņveida osa reljefs.
- 6.4.2.2.3. Saskaņā ar Dabas lieguma Natura 2000 teritorijas standarta datu formu¹⁰ galvenās kvalificējošās Dabas lieguma aizsardzības pazīmes, kas nosaka Natura 2000 teritorijas kvalitāti un nozīmīgumu, ir biotops 9060 *Skujkoku mežs uz osveida reljefa formām*, 7110* *Neskarti augstie purvi* un 91D0* *Purvaini meži*. Galvenā kvalificējošā suga, kuras aizsardzībai Natura 2000 teritorija noteikta, ir *dzeltenā dzegužkurpīte*. Lai arī Dabas liegums noteikts kā B tipa Natura 2000 teritorija, secināts, ka teritorijā ir liels skaits aizsargājamu putnu sugu. Turpat secināts, ka kvalificējošā pazīme ir arī *lapkoku praulgrauzis*, kas vienlaikus norādīts kā pazīme ar mazāku aizsardzības nozīmi.
- 6.4.2.2.4. Saskaņā ar Dabas aizsardzības plānu Dabas lieguma aizsardzība un izmantošana realizējama bez speciāla teritorijas daļējuma funkcionālās zonās¹¹ (Dabas lieguma teritorijai nav izstrādāti individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi un tā nav sadalīta funkcionālajās zonās).
- 6.4.2.2.5. Dabas aizsardzības plānā definēti šādi Dabas lieguma aizsardzības un apsaimniekošanas ilgtermiņa mērķi: saglabāts neizmainīts Latvijas lielākās osu grēdas – Lielo Kangaru – reljefs ar tā vizuāli augstvērtīgām ainavām, saglabāti teritorijas biotopi ar tipiskajām un retajām augu sabiedrībām un dzīvotspējīgas reto un aizsargājamo sugu populācijas, kā arī sabalansētas dabas aizsardzības prasības ar teritorijas aizmantošanu atpūtai un izglītībai, labiekārtojot atpūtas un teritorijas dabas vērtību izziņas infrastruktūru.

⁹ Dabas aizsardzības plāns 2007. – 2017. gadam, kurā izvērtētas Dabas lieguma dabas vērtības, līdzšinējās ietekmes faktori, definēti aizsardzības mērķi u.c. ar teritorijas aizsardzību un apsaimniekošanu saistītie jautājumi. Dabas aizsardzības plāna darbības termiņš pagarināts līdz 2022. gada 31. decembrim (saskaņā ar Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra K. Gerharda 2018. gada 30. janvāra rīkojumu Nr. 1-2/18 “*Par dabas aizsardzības plānu darbības termiņu pagarināšanu*”).

¹⁰ Publiski pieejama: <https://natura2000.eea.europa.eu/>.

¹¹ Aizsargājamās teritorijas aizsardzības un plānošanas instruments, kas nošķir dabas vērtību un funkcionālā ziņā atšķirīgas teritorijas, ar mērķi tajās noteikt dabas vērtību saglabāšanai atbilstošākās aizsardzības prasības.

- 6.4.2.2.6. Atbilstoši jaunākai pieejamajai informācijai¹² Dabas liegumā pārstāvēti vairāki ES aizsargājami biotopi, tajā skaitā 11 īpaši aizsargājami biotopi, kas iekļauti Ministru kabineta 2017. gada 28. jūnija noteikumos Nr. 350 “*Noteikumi par īpaši aizsargājamo biotopu veidu sarakstu*”, un 7 Latvijā sastopami ES prioritāri aizsargājami biotopi, kas iekļauti Ministru kabineta 2006. gada 21. februāra noteikumos Nr. 153 “*Noteikumi par Latvijā sastopamo Eiropas Savienības prioritāro sugu un biotopu sarakstu*”. Saskaņā ar Natura 2000 teritorijas standarta datu formā ietvertu jaunāko informāciju kopumā Dabas lieguma teritorijā konstatētas 24 augu, 10 bezmugurkaulnieku, 20 putnu, 3 zīdītāju sugas, tostarp Dabas liegumā konstatētas 18 putnu sugas, 2 augu, 2 bezmugurkaulnieku un 1 zīdītāju suga, kuru aizsardzību nosaka 2009. gada 30. novembra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK par savvaļas putnu aizsardzību, 1992. gada 21. maija Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību un 2000. gada 14. novembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 396 “*Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu*”.
- 6.4.2.2.7. Dabas aizsardzības plānā un Ziņojumā norādīts, ka Dabas liegumu veido divas nosacīti dažādas daļas, kas savā starpā cieši ekoloģiski saistītas, veidojot vienotu kompleksu. Pirmo teritorijas daļu veido osveida valnis un priežu sausieņu mežu sugu sabiedrības; otru teritorijas daļu veido pārmitrie meži osu vaļņa pakājē un lielas augstā purva platības. Atbilstoši Dabas aizsardzības plānam un Ziņojumam pagājušā gadsimta divdesmitajos gados teritorijā ir veikti ievērojami meliorācijas darbi, izrokot vairākus grāvjus Lielkangaru purvā. Ticis pazemināts Lielā Kangaru ezera līmenis un būtiski ietekmēts purva hidroloģiskais režīms. Pašlaik lielākā daļa no senās meliorācijas sistēmas vairs nefunkcionē, aizaug un notiek hidroloģiskā režīma pakāpeniska renaturalizācija. Negatīvu ietekmi uz Natura 2000 teritoriju atstāj arī tūrisma un rekreācijas radītā slodze, arī tā atrašanās tiešā dolomīta ieguves vietu tuvumā.
- 6.4.2.3. ĪADT likuma 43. panta ceturrtā daļa noteic, ka paredzētajai darbībai, kas atsevišķi vai kopā ar citu paredzēto darbību var būtiski ietekmēt Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000), veic ietekmes uz vidi novērtējumu, bet 43. panta piektā daļa noteic, ka paredzēto darbību atļauj veikt, ja tā negatīvi neietekmē Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000) ekoloģiskās funkcijas, integritāti un nav pretrunā ar tās izveidošanas un aizsardzības mērķiem.
- 6.4.2.4. Paredzēto darbību nav plānots realizēt Natura 2000 teritorijā – Dabas liegumā, tomēr ar tās realizāciju saistītā depresijas piltuve pie maksimālā izplatības scenārija sasniegtu Dabas liegumu, turklāt šī ietekme summētos arī ar ietekmi no citām līdzīga rakstura darbībām. Tāpat ar Paredzēto darbību saistītā transporta plūsma tiktu virzīta caur Dabas lieguma teritoriju – šķērsojot tās R stūri. Arī šajā kontekstā ietekmes var būt summāras, kas Ziņojumā vērtēts, ņemot vērā to, ka Paredzētās darbības ietekme jānovērtē un tai (gadījumā, ja tā pieļaujama) jānoteic tādi īstenošanas nosacījumi, kas negatīvu un būtisku ietekmi novērš. Novērtējot un nosakot darbības realizācijas nosacījumus, nepieciešams atrast saprātīgu līdzsvaru starp teritorijas attīstību un dabas aizsardzību, nepieļaujot, ka saimnieciskā darbība negatīvi ietekmē Natura 2000 teritorijas ekoloģiskās funkcijas un integritāti, kā arī nepieļaujot, ka tā nonāk pretrunā ar teritorijas izveidošanas un aizsardzības mērķiem.

¹² <https://natura2000.eea.europa.eu/Natura2000/SDF.aspx?site=LV0513400&release=10#4>.

- 6.4.2.5. Darbības vieta atrodas pie Dabas lieguma DR stūra, ~ 400 m attālumā no tā robežas (Apstrādes laukums ~ 200 m attālumā). Ņemot vērā jau līdzšinējos ietekmes faktoros, kas ietekmējuši dabas vērtības Dabas lieguma teritorijā, tai skaitā meliorācijas ietekmi un teritoriju vēsturisko atrašanos dolomīta ieguves vietu tuvumā, šajā Dabas lieguma daļā nav plaši izplatītas īpaši aizsargājamu biotopu un sugu atradnes – plašākās dabas vērtību teritorijas ir Dabas lieguma centrālajā un A daļā. Dabas lieguma DR stūrī aizsargājamās dabas vērtības pārstāvētas galvenokārt tikai pie autoceļa P4, kur augstākajās vietās autoceļa tuvumā ir osveida valnis un priežu sausieņu mežu sugu sabiedrības, bet zemākajās reljefa vietās – mitrie biotopi 7140 *Pārejas purvi un slīkšņas*; 9010* *Veci vai dabiski boreālie meži* (~ 800 m un lielākā attālumā no Darbības vietas). Savukārt teritorijās, kas atrodas tuvāk Dabas lieguma ārējai robežai (R un D malai) – īpaši aizsargājamie biotopi nav pārstāvēti kopumā, vai konstatējami tikai atsevišķu un no pārējām dabas vērtībām izolētu laukumu formā. Secināms, ka īpaši aizsargājamās dabas vērtības nav konstatējamās pie Dabas lieguma R malas, kuru šķērso Pievedceļš (arī tā tiešā tuvumā), savukārt pie Dabas lieguma D malas ir vairāki atsevišķi, izolēti īpaši aizsargājama biotopa 9080* *Staignāju meži* laukumi/ fragmenti, no kuriem Darbības vietai tuvākais laukums daļēji atrodas Dabas liegumā, daļēji turpinās ārpus tā robežām.
- 6.4.2.6. Novērtējot Paredzētās darbības ietekmes (un to būtiskumu), secināts, ka prognozētais augsnes mitruma samazinājums skars teritorijas tikai ieguves vietas tiešā apkārtnē un neskars Dabas liegumu. Tomēr aprēķināts, ka pie maksimālās ietekmes prognozes ūdens līmeņa pazeminājums Daugavas horizontā varētu skart Dabas lieguma DR stūri. Nosakot iespējamās ietekmes areālu, aprēķins veikts, balstoties uz pieņēmumiem visnelabvēlīgākajai situācijai (pieņemot, ka ūdens atsūkšanās tiek veikta ilgstoši un bez pārtraukumiem), kā arī secināts, ka ietekmes areālu iespējams vērā ņemami samazināt, ieguvi veicot risinājumā ar secīgiem nosusināšanas laukumiem (starp tiem saglabājot norobežojošo joslu, kas ļauj atsūkšanos veikt samazinātā platībā). Tomēr pilnībā izvairīties no tā, ka depresijas piltuves ārējā mala sasniedz Dabas liegumu, varētu nebūt iespējams.
- 6.4.2.7. Lai gan ietekmes apjoms šajā ietekmes skartajā Dabas lieguma daļā ar ietekmes samazināšanas risinājumiem netiek prognozēts lielāks par ietekmi, ko rada sezonālās svārstības (t.i. – sagaidāma mazāka par 1 m, kas ir sezonālo un gada svārstību amplitūda), ietekmēm ir summāra daba (summāra arī ar izmaiņām, ko rada dabiskie procesi). Tādēļ Paredzētās darbības ietekmes vērtētas, izsverot gan to, vai un kā tās varētu ietekmēt Dabas lieguma ekoloģiskās funkcijas un viengabalainību, kā arī ietekmēt tā aizsardzības mērķu sasniegšanu.
- 6.4.2.8. Ietekmes uz Natura 2000 teritoriju izvērtējums, tajā skaitā kopskatā ar faktoriem, kas jau pirms Paredzētās darbības iespējamās īstenošanas ietekmē tā teritoriju, ietverts Sugu un biotopu ekspertes Atzinumā, kā arī attiecīgajās Ziņojuma nodaļās. Secināts, ka Paredzētā darbība neradīs tādas ietekmes, kuru rezultātā varētu samazināties īpaši aizsargājamu biotopu vai sugu dzīvotņu platības (arī sugas populācijas blīvums). Tāpat nav konstatēts, ka Paredzētās darbības ietekmē varētu tikt veicināta vai izraisīta īpaši aizsargājamu biotopu vai sugas dzīvotņu fragmentācija, radīti traucējumi augu sugām, izraisīta īpaši aizsargājamu biotopu vai sugu dzīvotņu platību izolētība (nošķirtība) no citiem tādiem pašiem biotopiem vai sugu dzīvotnēm. Secināts, ka Paredzētās darbības ietekmes ir saistītas ar likumsakarībām un mijiedarbībām, kuras nosaka teritorijas struktūru un funkcijas (hidroloģiskais režīms), un ka šādā kontekstā nevar izslēgt ietekmi uz īpaši aizsargājama biotopa 9080* *Staignāju meži* fragmentu, kas var izpausties kā kvalitātes samazināšanās. Vērtējot ietekmes apjomu, secināts, ka kvalitātes izmaiņas var skart ~ 0,6 ha minētā biotopa jeb 7 % no attiecīgā kopplatības

Dabas liegumā (pret biotopa platību Latvijā < 0,01 %). Vienlaikus nav konstatēts, ka Paredzētā darbība varētu izsaukt biotopa 9080* *Staignāju meži* platības zudumu.

6.4.2.9. Vērtējot Paredzētās darbības ietekmes būtiskumu, Sugu un biotopu ekspertes Atzinumā iekļauts secinājums, ka Paredzētās darbības ietekme uz Dabas liegumu nebūs būtiska, tomēr kontekstā ar teritorijas aizsardzības mērķiem izteiktas bažas, ka Paredzētā darbība potenciāli var veicināt Dabas liegumam nelabvēlīga hidroloģiskā režīma veidošanos, kas būtu pretrunā tā aizsardzības mērķiem. Ievērojot minēto, Birojs ir lūdzis DAP sniegt papildus vērtējumu kontekstā ar teritorijas saglabāšanas mērķiem. 2020. gada 3. decembrī DAP ar vēstuli Nr. 4.9/6129/2020 – N skaidro, ka Dabas lieguma izveidošanas un aizsardzības primārais mērķis ir tādu biotopu kā 9060 *Skujkoku meži uz osveida reljefa formām*, 7110* *Aktīvi augstie purvi* un 91D0* *Purvaini meži* saglabāšana un aizsardzība (to plašākās un vērtīgākās teritorijas atrodas Dabas lieguma centrālajā un austrumu daļā). Līdz ar to – biotops 9080* *Staignāju meži* nav iekļauts to dabas vērtību sarakstā, kas veido galvenās kvalificējošās Dabas lieguma aizsardzības pazīmes (kas nosaka Natura 2000 teritorijas kvalitāti un nozīmīgumu). DAP tāpat norāda, ka Dabas lieguma Dabas aizsardzības plāna izstrādes gaitā konstatēts, ka dolomīta karjeri būtisku negatīvu ietekmi uz Dabas liegumu nerada, tomēr pieņemts, ka ir paredzama ietekmes palielināšanās. Vērtējot Ziņojumu, DAP secina, ka būtiskāko ietekmi uz Dabas liegumu rada ieguves procesi atradņu grupā Nr.1 (ietekmē Dabas lieguma ZR daļu). Savukārt Paredzētās darbības ietekmi DAP nevērtē kā būtisku. DAP norāda, ka risinājumā ar pakāpeniski palielinātu karjera dziļumu un laukumu (secīgi izmantojot mazākus karjeros un mākslīgo ūdenstilpi), Paredzētās darbības īstenošana Natura 2000 teritorijas ekoloģiskās funkcijas un integritāti varētu ietekmēt nebūtiski un ka tā nenonāk pretrunā ar Dabas lieguma izveidošanas un aizsardzības mērķiem. Izvērtējis Ziņojumu, lietā apkopotos vērtējumus un izteiktos viedokļus, arī Birojs nonāk pie šāda secinājuma, kas citu starpā saistīts ar Darbības vietas atrašanos tās Dabas lieguma daļas tuvumā, kas pēc būtības veido buferzonu Natura 2000 teritorijas vērtīgāko teritoriju aizsardzībai, jo īpaši aizsargājamās dabas vērtības tajā konstatētas tikai fragmentāri.

6.4.2.10. Ņemot vērā to, ka atradņu “*Tūrkalne*”, “*Kalnagrāvīši*” un “*Ārēni*” darbības ietekme ģeogrāfiskā izvietojuma dēļ var skart (lokalizēties) vienus un tos pašus apkaimes apgabalus (tostarp gan Dabas lieguma teritoriju, gan atsevišķas viensētas), Ziņojumā ietvertas atsauces uz minēto atradņu izstrādātāja jau ieviestiem vides stāvokļa monitoringa pasākumiem:

6.4.2.10.1. Attiecībā uz pazemes ūdens stāvokļa monitoringu norādīts, ka ar mērķi novērot ūdens līmeņa svārstības, atsevišķu viensētu¹³ grodu akās tiek veikta pazemes ūdens līmeņa mērīšana, savukārt Vāverkroga novadgrāvī reizi ceturksnī tiek noteikts no karjeriem atsūknētā ūdens kvalitāte un daudzums pie izteces no karjeriem un pie ieteces Pietēnupē.

6.4.2.10.2. Attiecībā uz veģetācijas monitoringu norādīts, ka iespējamo gruntsūdens līmeņa izmaiņu uz Dabas lieguma biotopiem 9080* *Staignāju meži*, 91D0* *Purvaini meži*, 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* konstatēšanai ir izveidota atradņu “*Tūrkalne*”, “*Kalnagrāvīši*” un “*Ārēni*” darbības ietekmes zonā esošo mežu biotopu un botāniskā monitoringa programma (apstiprināta DAP 2016. gadā). Viens no pieciem programmas ietvaros izveidotajiem monitoringa laukumiem atrodas arī potenciālajā Atradnes ietekmes zonā (biotopu monitoringa parauglaukums Nr. 1M, izvietojuma shēma skatāma Ziņojuma 10.2. attēlā, 102.

¹³ Atbilstoši Ziņojumam, viensētu “*Pipariņi*”, “*Kurtiņi*”, “*Lauri*” “*Paltes*” un “*Plavnieki*” grodu akās divas reizes gadā; viensētas “*Irbītes*” grodu akā un atradnes “*Tūrkalnes*” urbumā Nr. 1 (atrodas Atradnes A malā) vienu reizi mēnesī.

lpp.). Ziņojumā iekļauts biotopa parauglaukuma Nr. 1M kvalitātes raksturojošs apraksts, kas balstīts uz 2018. gadā veiktiem parauglaukuma apsekošanas rezultātiem. Ziņojumā secināts, ka biotopa kvalitāte 2018. gadā nav novērtēta kā būtiski atšķirīga salīdzinājumā ar 2017. gadā veiktā apsekojuma rezultātā norādīto biotopu raksturojošo informāciju.

- 6.4.2.10.3. Atbilstoši Dienestā iesniegtajām pazemes ūdeņu stāvokļa monitoringa atskaitēm (atradnes “*Tūrkalne*” 2019. gada pazemes ūdeņu stāvokļa monitoringa rezultāti, atradņu “*Kalnagrāvīši*” un “*Ārēni*” 2017. gada pazemes ūdeņu stāvokļa monitoringa rezultāti), būtiskas svārstības pēc ieguves darbu uzsākšanas atradnēs “*Kalnagrāvīši*” un “*Ārēni*” (atrodas uz A no Atradnes) nav reģistrētas.
- 6.4.2.11. Lai arī Dabas lieguma izveidošanas un aizsardzības mērķi nav saistīti ar putnu sugu aizsardzību, tajā ir salīdzinoši liela ornitofaunas daudzveidība, un Paredzētās darbības ietekme vērtēta arī no šo sugu aizsardzības viedokļa. Viena no Paredzētās darbības ietekmēm, kas var būt traucējoša ornitofaunai, ir dolomīta ieguves troksnis, jo īpaši troksnis, ko rada spridzināšana. Ornitologa Atzinumā Atradnes teritorija un tās apkaime no ornitoloģijas viedokļa novērtēta kā maz nozīmīga, tomēr novērotā putnu sugu klātbūtne ļāvusi ekspertam izdarīt secinājumu, ka līdzšinējās ar ieguvi saistītās darbības nerada būtiskus traucējumus. Izvērtējot derīgo izrakteņu ieguves Atradnē ietekmi uz savvaļas putnu populācijām, konstatēts, ka tā būs nebūtiska. Tomēr, lai izvairītos no iespējamām negatīvajām ietekmēm uz putnu sugu ligzdošanu, ieteikts plānotās darbības teritorijas atmežošanu un sagatavošanu derīgo izrakteņu ieguvei un apstrādei veikt ārpus putnu ligzdošanas perioda (no 1. augusta līdz 1. martam).
- 6.4.2.12. Izvērtējot lietā apkopotos viedokļus un argumentus, kopumā secināms, ka transportēšana neradīs nozīmīgu negatīvu ietekmi uz Dabas lieguma teritoriju. Transportēšanas maršruts (Pievedceļš), kas Ziņojumā definēts kā ceļš *P4 – Tūrkalne*, ved cauri Dabas liegumam ~ 400 m garā posmā, un minētais ceļš ir vienīgais risinājums kā no Darbības vietas nokļūt uz reģionālo autoceļu P4. Tomēr Pievedceļš šķērso Dabas lieguma teritorijas daļu, kurā nav īpaši aizsargājama dabas vērtību, tā tiešā tuvumā nav konstatētas arī nozīmīgas teritorijas putnu sugu aizsardzībai.
- 6.4.2.13. Saskaņā ar Eiropas Komisijas norādījumiem ietekmes uz Natura 2000 teritoriju novērtējumam¹⁴, secinājumi par ietekmes būtiskumu atkarīgi no vairākiem faktoriem, tai skaitā ietekmes mēroga, veida, pakāpes, attiecīgo biotopu vai sugu dzīvotņu aizsardzības nosacījumiem, neaizsargātības u.c., tādēļ īpaši aizsargājama biotopa kvalitātes iespējama samazināšanās ne vienmēr kvalificējama kā nozīmīga un tāda, kas ietekmē teritorijas saglabāšanas mērķu sasniegšanu. Konkrētajā gadījumā, balstoties uz veikto novērtējumu, secināms, ka Paredzētās darbības īstenošana var būt pieļaujama, tomēr ar nosacījumu, ka tā tiek īstenota risinājumā, kas rada pēc iespējas mazāko ietekmi, proti, nav pieļaujama ieguve ar ūdens atsūkņēšanu visā ieguves laukumā, bet tā īstenojama, karjera dziļumu un laukumu palielinot pakāpeniski, starp ieguves laukumiem saglabājot atdalošo joslu (kas ļauj ūdens līmeni pazemināt mazākā platībā). Tāpat ņemams vērā, ka – lai arī līdzšinējo ietekmes faktoru iespējamās ietekmes novērtējums nenorāda uz būtisku ietekmi, secinājumus par šiem faktoriem ilgtermiņā iespējams izdarīt tikai pēc vairākkārtējas parauglaukumu apsekošanas, kas norāda gan uz to, ka monitoringu nepieciešams turpināt, gan apstiprina DAP secinājumu, ka pazemes ūdens līmeņu monitorings nepieciešams arī Paredzētās darbības īstenošanas gadījumā. Saskaņā ar Ziņojumā ietvertu informāciju Ierosinātāja depresijas piltuves veidošanās kontrolei paredzējusi veikt monitoringa novērojumus, lai novērtētu gruntsūdens līmeņa izmaiņas Atradnes darbības rezultātā, paredzot

¹⁴ Sk. Eiropas Komisijas vadlīnijas “*Natura 2000 teritoriju apsaimniekošana. Direktīvas 92/43/EEK 6. panta noteikumi*”, 2018. gads (38. lpp.).

monitoringa veikšanas vietas (monitoringa urbumus) uz Z no Atradnes Dabas lieguma tuvumā (potenciālā monitoringa veikšanas vieta ir atzīmēta Ziņojuma 10.1. attēlā, 101. lpp.). Atbilstoši Ziņojumam iespējamās ietekmes uz Dabas liegumu novērojumiem jau izveidotā monitoringa sistēma (veģetācijas parauglaukumi) uzskatāma par pietiekamu, arī DAP nav norādījusi uz nepieciešamību veidot papildus novērojumu laukumus.

- 6.4.2.14. Ziņojumā un tā 6. pielikumā pievienotajos ekspertu atzinumos dabas vērtības un iespējamā Paredzētās darbības ietekme vērtēta arī teritorijās ārpus Dabas lieguma. Saskaņā ar ekspertu atzinumos norādīto – Darbības vietā nav konstatēti Latvijas un Eiropas Savienības nozīmes īpaši aizsargājami biotopi, kam nepieciešams veidot mikroliegumus, arī saskaņā ar DAP dabas datu pārvaldības sistēmas *OZOLS* datiem Darbības vietā nav reģistrēti īpaši aizsargājami biotopi un sugas, kurām nepieciešams veidot mikroliegumus. Atradnes teritorijā konstatēta īpaši aizsargājama augu suga *gada staipeknis*, tomēr saskaņā ar Sugu un biotopu ekspertes Atzinumu audze sastopama nelielā platībā (~ 6 m² platībā) un nav uzskatāma par būtisku sugas saglabāšanai. Tāpat secināts, ka aprēķinātās summārās depresijas piltuves teritorijā ārpus Dabas lieguma teritorijas ir 2 biotopa 9010* *Veci vai dabiski boreāli meži* poligoni. Paredzētās darbības ietekme netiek novērtēta kā būtiska un nepieļaujama.
- 6.4.2.15. Tāpat konstatējams, ka uz Pietēnupes neregulētā posmā 2019. gadā izveidots mikroliegums¹⁵ (tekošiem saldūdeņiem), kas atrodas ~ 1 km attālumā uz ziemeļiem no Darbības vietas. Saskaņā ar Ziņojumu Paredzētā darbība Pietēnupes hidroloģisko režīmu ietekmēs nenozīmīgā apjomā un ietekme uz mikroliegumu netiek prognozēta. Arī Birojs, izvērtējis Ziņojumu, nonāk pie šāda secinājuma, un pie nosacījuma, ka tiek ievēroti Ziņojumā paredzētie un ar šo Biroja atzinumu noteiktie nosacījumi, tai skaitā tiek veikta atbilstīga atsūkņētā ūdens nostādināšana, nav pamata pieņemt, ka Paredzētā darbība varētu tieši vai netieši negatīvi ietekmēt mikroliegumu (kā sekas, piemēram, nozīmīgām ūdens kvalitātes izmaiņām vai hidroloģiskā režīma izmaiņām). Citu starpā šāds secinājums saistīts ar to, ka no Atradnes novadāmā nostādinātā ūdens izplūdes vieta paredzēta upes posmā, kas atrodas jau leļpus mikroliegumam. Pietēnupe nav arī iekļauta Ministru kabineta 2002. gada 12. marta noteikumu Nr.118 “*Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti*” 2. *prim* pielikuma “*Prioritārie zivju ūdeņi*”, līdz ar to Pietēnupei nav noteikts prioritārs zivju ūdeņu statuss.
- 6.4.2.16. Attiecībā uz izmaiņām ainavā Birojs pievienojas Ziņojumā secinātajam. Lokāli ir sagaidāmas negatīvas pārmaiņas, tās būs salīdzinoši ilgstošas un mazināmas tikai ar rekultivācijas pasākumiem. Tomēr ietekmes nav sagaidāmas tik būtiskas un kompleksas (teritorija nav īpaši jutīga pret pārmaiņām, tās ainavai nav noteikts aizsardzības statuss), lai aprobežotu Paredzētās darbības veikšanu. Teritorijas rekultivācijas projekts ir neatņemama derīgo izrakteņu ieguves projekta sastāvdaļa, un Ierosinātajās pienākums ir iespējami līdzsvarot un mazināt izmainītās ainavas negatīvos aspektus.
- 6.4.2.17. Ņemot vērā visu iepriekš minēto, Birojs bez ievēribas neatstāj DAP 2020. gada 3. decembra vēstulē Nr. 4.9/6129/2020 – N iekļauto secinājumu, ka pēc Paredzētās darbības turpmāka derīgo izrakteņu teritoriju izveidošana un paplašināšana Dabas lieguma apkārtnē “*nebūtu vēlama, ja netiek veikta jau darbojošos karjeru rekultivācija un to radīto esošo ietekmju novēršana, par ko liecina Ziņojuma ietvaros veiktā hidroģeoloģiskā modelēšana*”. Vienlaikus Birojs nekonstatē Paredzētās darbības realizācijai pilnībā izslēdzošus faktorus, pie nosacījuma, ka tiek izvirzīti un ievēroti nosacījumi, ar kādiem Paredzētā darbība īstenojama vai nav pieļaujama. Līdzvērtīgi, kā secināts Atzinumā Nr. 2, gruntsūdens un pazemes ūdens līmeņa un to svārstību

¹⁵ Atbilstoši DAP dabas datu pārvaldības sistēmas *OZOLS* datiem – mikrolieguma kods 2676.

savstarpējās korelācijas uzraudzībai jāparedz monitorings, kas nozīmē vides situācijas novērojumu tīkla paplašināšanu, kā arī turpināma biotopu stāvokļa uzraudzība veģetācijas parauglaukumos. Saistībā ar minēto Ierosinātājai jāpārskatās, ka monitoringa programmas izstrādes un saskaņošanas gaitā var tikt noteiktas papildus prasības jaunu parauglaukumu noteikšanai. Monitoringa pasākumu īstenošana uzsākama pēc iespējas agrāk un jau līdz Paredzētās darbības uzsākšanai. **Līdz ar to – Birojs saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu atzīst par nepieciešamu noteikt, ka Paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama ar šādiem nosacījumiem:**

- a) Atradnes izstrāde nedrīkst negatīvi ietekmēt Dabas liegumu un tajā esošās dabas vērtības, tā ekoloģiskās funkcijas un aizsardzības mērķus, attiecīgi jāparedz un jārealizē inženiertehniskie un organizatoriskie pasākumi šīs teritorijas aizsardzībai un monitoringam.
- b) Ievērojot minēto, Paredzētā darbība nav pieļaujama ar ūdens atsūknešanu un dolomīta ieguvei uzreiz visā plānotajā ieguves laukumā un dziļumā, bet tā īstenojama tikai pakāpeniski – secīgi palielinot karjera laukumu un izstrādes dziļumu, veidojot vairākus mazākus karjeros atbilstoši Ziņojuma 3.4. nodaļā iestrādātajam risinājumam.
- c) Paredzētās darbības ietekmes monitorings veicams atbilstoši Ziņojumā un šī Biroja atzinuma 6.4.1.7. punktā ar apakšpunktiem noteiktajam, monitoringa programmu un nosacījumus, tai skaitā informācijas apmaiņai un, ja nepieciešams, iestādes līdzdalībai monitoringa veikšanā, saskaņojot ar DAP. Ierosinātājai jāpārskatās, ka monitoringa risinājumu izstrādes un saskaņošanas gaitā var tikt noteiktas arī papildus prasības, piemēram, monitoringa veikšanai veģetācijas parauglaukumos.
- d) Monitoringa programmā jānosaka pieļaujamais prognozētais pazemes ūdens un gruntsūdens līmeņus un sadarbībā ar DAP jāizstrādā preventīvo pasākumu plāns rīcībām, kas veicamas, ja Atradnes izstrādes laikā tiek sasniegtas vai pārsniegtas šīs vērtības. Ja Atradnes izstrādes laikā tiek sasniegtas vai pārsniegtas šīs vērtības, ieguve Atradnē jāpārtrauc un jāveic plānā noteiktie pasākumi.
- e) Monitorings īstenojams, nodrošinot ikgadēju monitoringa rezultātu izvērtēšanu un iesniegšanu DAP, Dienestā un arī Birojā, nepieciešamības gadījumā lemjot par papildus nosacījumiem negatīvās ietekmes nepieļaušanai vai samazināšanai. Nepieciešamības gadījumā jāierīko papildus novērojumu tīkls, ja ierīkotā sistēma nesniegtu pietiekami detalizētu informāciju.
- f) Teritoriju rekultivāciju nepieciešams veikt plānveidīgi un, cik iespējams, paralēli dolomīta ieguvei, t.i. – veicot to zonu posmsecīgu rekultivāciju/sagatavošanu rekultivācijai, kurās dolomīta ieguve jau pabeigta un kuras nav nepieciešamas ar ieguvei un materiāla uzglabāšanu, apstrādi, pārstrādi u.c. saistīto darbību nodrošināšanai. Vienlaicīgi ievērtējami un realizējami vai pie nepieciešamības papildināmi risinājumi, kas karjera ekspluatācijas laikā saglabājami kā prettrokšņa risinājumi. Precīzi risinājumi nosakāmi derīgo izrakteņu ieguves projektā, tomēr vadoties no principa, ka tā veicama posmsecīgi, racionāli izlietojot segkārtu un ka izstrādātajai teritorijai maksimāli jāiekļaujas apkārtējā ainavā. Izstrādāto teritoriju nogāzes nepieciešams veidot tā, lai grunts noturība nogāzēs būtu pietiekama un neveidotos noslīdeņi vai nobiras. Jāparedz pasākumi nelabvēlīgo apstākļu veidošanās mazināšanai, piemēram, veidojot noturīgu veģetāciju, vai atbalsta vaļņus nogāžu nostiprināšanai.

6.4.3. Gaisu piesārņojošo vielu emisija un izmaiņas gaisa kvalitātē, tostarp transportēšanas ietekmes:

- 6.4.3.1. Novērtējot Birojā iesniegto Ziņojumu, Birojs atzīst, ka viens no būtiskiem nelabvēlīgas ietekmes uz vidi aspektiem, kas saistīts ar Paredzēto darbību, var būt arī gaisa piesārņojums. Gadījumā, ja piesārņojums, kas nokļūtu gaisā, pārsniegtu apjomus, kas zinātniski pamatots kā piesārņojuma līmenis ar kaitīgu iedarbību uz cilvēka veselību vai uz vidi, ietekme uz gaisa kvalitāti (un līdz ar to – Paredzētas darbības ietekme uz vidi) varētu būt būtiska. Emisijas gaisā rada gan darbības dolomīta ieguves vietā, gan transportēšana, – putekļu jeb cieto daļiņu emisija, ko izraisa autotransporta plūsmas intensificēšanās uz grants ceļiem, rada jūtamu lokālu ietekmi.
- 6.4.3.2. Novērtējis Ziņojumu, Birojs secina, ka ir apzināti galvenie gaisu piesārņojošo vielu emisiju avoti, kā arī veikts sagaidāmās ietekmes vērtējums, lai gan tajā ir arī trūkumi un nepilnīga informācija, ko Birojs attiecīgi ņem vērā, sniedzot šo atzinumu un izvirzot darbības realizācijai papildus nosacījumus. Ņemot vērā to, ka Ziņojums tā vērtēšanas gaitā ticis pilnveidots un pārstrādāts, kā arī ņemot vērā novērtējuma rezultātus (ietekmes uz gaisa kvalitāti būtiskums) un iespēju ietekmes samazināt ar papildus risinājumiem, Birojs šajā gadījumā konstatējamais trūkums nekvalificē kā tāds, lai atzinumu neizdotu, tomēr tas ir pamats izvirzīt Paredzētajai darbībai nosacījumus saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu.
- 6.4.3.3. Dolomīta ieguve izstrādes laukumā notiks, veicot dolomīta irdināšanu (spridzināšanu) un ieguvi ar speciāli aprīkotu ekskavatoru. Tālāk sekos dolomīta drupināšana, šķirošana un nogādāšana uz krautnēm. Gatavais materiāls ar autotransporta palīdzību tiks nogādāts realizācijai. Ziņojumā definēti emisiju avoti, kas rada gaisu piesārņojošo vielu emisiju, un to novērtējums veikts aprēķinu ceļā, vadoties no Paredzētās darbības raksturlielumiem, tajā skaitā plānotajām darba stundām, kā tās novērtējuma nolūkiem definētas Ziņojumā (skat. šī Biroja atzinuma 3.3. nodaļu “*Paredzētās darbības un tās nodrošinājuma raksturojums*”). Prognozējot maksimāli iespējamo ieguves un transportēšanas apjomu, ņemts vērā, ka maksimāli iespējamais (iegūstamais) dolomīta un smilts apjoms gadā (attiecīgi ~ 134 tūkstoši t un 8,5 tūkstoši t) var tikt apstrādāts un izvests pakāpeniski vairāku gadu laikā. Prognozējot transportēšanas intensitāti un ar to saistītās ietekmes, Ziņojumā pieņemts, ka gatavās produkcijas iekraušana un transports no krautnēm notiks visu gadu, tomēr aprēķinos pieņemts, ka tas tiks veikts tikai darba dienās (ne vairāk kā 252 dienas gadā). Norādīts, ka transportēšanu pārsvarā plānots veikt ar kravas automašīnām, kuru kravnesība ir 25 t (vai 15 m³), tādējādi dienā materiālu izvedot līdz 22 kravas automašīnām (turp un atpakaļ – prognozētais braucienu skaits produkcijas izvešanai/atgriežoties uz Atradni ~ 44). Līdz ar to – no transporta plūsmas aprēķina secināms, ka Izstrādātāja ir atbilstīgi ņēmusi vērā, ka dolomīts pēc irdināšanas/ drupināšanas aizņem lielāku tilpumu, kāds tam ir dabiskā saguluma slānī, tādēļ kravu aprēķinu veikusi, vadoties pēc tonnām nevis kubikmetriem, kuru apjoms iegūtajam materiālam pēc drupināšanas pieaug.
- 6.4.3.4. Esošā piesārņojuma līmeņa novērtēšanai izmantoti dati par gaisa piesārņojumu, kas rodas no autotransporta kustības pa autoceļiem un citiem piesārņojuma avotiem, par kuriem tiek sniegti statistiskie pārskati “2 – *Gaiss*”. Tā kā datu bāzē “2 – *Gaiss*” nav iekļauta informācija par gaisa piesārņojumu, ko rada derīgo izrakteņu ieguve citās tuvākās apkaimes atradnēs, Ziņojumā norādīts, ka summārā piesārņojuma ievērtēšanai izmantota informācija, ko AS “*Siguldas Būvmeistars*” sniegusi IVN ziņojumā, par kuru izdots Atzinums Nr.2¹⁶, secinot, ka kopējā (tostarp, derīgā materiāla izvešana no

¹⁶ IVN procedūra uzsākta 2014. gadā un pabeigta 2015. gadā

atradnēm “*Tūrkalne*”, “*Kalnagrāvīši*”, “*Ārēni*”) maksimālā transportēšanas intensitāte uz Pievedceļa ar Paredzēto darbību sasniegs 230 reusus dienā.

- 6.4.3.5. Piesārņojošo vielu izkliedes modelēšana veikta izmantojot datorprogrammu *AERMOD View* (datorprogrammas izstrādātājs – *Lakes Environmental*, beztermiņa licence AER0006618). Aprēķinos ņemtas vērā vietējā reljefa īpatnības un apbūves raksturojums, meteoroloģiskajam raksturojumam izmantoti Rīgas novērojumu stacijas ilggadīgo novērojumu dati par laika periodu no 2004. gada līdz 2018. gadam. Modelējot gaisa piesārņojumu ar putekļiem (daļiņas PM_{10} un daļiņas $PM_{2,5}$), ir ņemts vērā, ka aukstajā un mitrajā laikā emisijas ir mazākas. Aprēķinu vienkāršošanai pieņemts, ka visi piesārņojošie avoti (arī ieguves laukumā) atrodas nulles līmenī (izstrādājot augšējo kāpli ir prognozējama vislielākā ietekme uz gaisa kvalitāti apkārtējā teritorijā), – attiecīgi var pieņemt, ka šajā ziņā piesārņojuma izkliedes rezultāti atspoguļo visnelabvēlīgāko ietekmes prognozi. Tomēr tāpat secināms, ka novērtējumā faktiski visa Atradnes teritorija definēta kā laukumveida avots, kur tehnika strādās vienlaicīgi un visu darbības laiku. Arī šajā pieņēmumā – no vienas puses tiek novērtēta nelabvēlīgākā situācija (jo visi ieguves procesi nenotiks vienlīdz intensīvi visu norādīto darba laiku), tomēr no otras puses ietekmju novērtējuma rezultāts var atšķirties, ja prognozei tiek definēts situācijai atbilstīgāks vērtēšanas scenārijs (definējot precīzāk, kuri no emisiju avotiem ir punktveida vai tilpumveida, kuri laukumveida, kā arī novērtējot, ka ieguves tehnika pārvietojas nevis pa visu Atradni, bet pa viena gada ieguves laukumu, kas laika gaitā būs mainīgs).
- 6.4.3.6. Atbilstoši Ziņojumam summārā piesārņojuma koncentrācija aprēķināta, ņemot vērā LVĢMC sniegtos datus par fona piesārņojumu, aprēķinātās piesārņojuma koncentrācijas no Paredzētās darbības, kā arī informāciju par piesārņojuma koncentrācijām, ko rada AS “*Siguldas Būvmeistars*”, izmantojot aprēķinu un novērtējuma rezultātus no AS “*Siguldas Būvmeistars*” IVN ziņojuma, par ko sniegts Biroja Atzinums Nr. 2. Maksimālā summārā piesārņojuma koncentrācija noteikta ārpus darba vides, teritorijā, kas sabiedrības pārstāvjiem ir brīvi pieejama un nav autoceļa brauktuve. Vērtējot transportēšanas maršruta konfigurāciju, prognozēto transportēšanas intensitāti, piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinu rezultātus, secināts, ka Paredzētās darbības radītais piesārņojums piesārņojošām vielām (CO , NO_2 , $PM_{2,5}$, PM_{10} un SO_2) summāri ar citām darbībām, kas rada līdzīgu ietekmi, nepārsniegs robežlielumus cilvēku veselības aizsardzībai, kas noteikti ar Ministru kabineta 2009. gada 3. novembra noteikumiem Nr. 1290 “*Noteikumi par gaisa kvalitāti*”. Augstākās summārās koncentrācijas prognozētas slāpekļa dioksīda 1 h vērtībai, bet arī šādā gadījumā tās netiek prognozētas augstākas par ~ 66 % no robežvērtības, bet citām vielām būtiski mazākas vērtības. Tomēr saistībā ar Paredzētās darbības un summāro ietekmju novērtējumu Birojam ir vairākas piebildes. Tā, piemēram:
- 6.4.3.6.1. Atbilstoši Ziņojuma 4.4. nodaļā (68. lpp.) norādītajam ietekmes uz gaisa kvalitāti novērtējumā ka fona gaisa piesārņojuma līmenis (bez Paredzētās darbības) vērtētas ietekmes no procesiem atradnē “*Kalnagrāvīši*”, t.i. – piesārņojums, ko rada derīgā materiāla ieguvei izmantotā tehnika un gatavā materiāla transportēšana pa pašvaldības ceļiem, kā arī vispārējā satiksmes intensitāte pa autoceļu P4. Tomēr Ziņojums nesatur šādas esošas situācijas/ scenārija novērtējumu (piesārņojuma izkliedes modelēšanas rezultātus). Kā norādīts arī pašā Ziņojumā – piesārņojuma izkliedes modelēšanā informācija par fona piesārņojumu izmantota, ņemot vērā LVĢMC sniegtos datus, un tie nesatur informāciju par darbībām atradnē “*Kalnagrāvīši*”. Turklāt esošas situācijas novērtējumā – kā uz to pamatoti norādīts arī pašā Ziņojumā – būtu jāņem vērā arī procesi, kas turpinās atradnē “*Tūrkalne*”.

- 6.4.3.6.2. Arī Ziņojuma 4.4.13. tabulā “*Piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinu rezultāti*” skaidrots, ka summārās ietekmes novērtējumā ņemti vērā tikai LVĢMC sniegtie dati par esošo piesārņojuma līmeni, aprēķinātā Paredzētās darbības ietekme, kā arī “*Dolomīta atradņu “Kalnagrāvīši” un “Ārēni” darbības piesārņojuma koncentrācija*”. Pārliecinoties par šo pieeju, Birojs secina, ka Ziņojuma 8.1. pielikumā tiešām pievienotas gaisu piesārņojošo vielu emisiju izkliedes kartes, kas sagatavotas tikai Paredzētās darbības ietekmes novērtējumam (vispār bez fona). Papildus 8.2. pielikumā ietverts izkliedes modelēšanas rezultāts scenārijā, kur summārās ietekmes novērtējumā summēta Paredzētās darbības ietekme ar LVĢMC sniegto informāciju (nesatur informāciju par ietekmi no darbībām citās atradnēs un satiksmi uz Pievedceļa, jo tur netiek veikti transporta plūsmu intensitātes mērījumi).
- 6.4.3.6.3. Vadoties no informācijas, kas sniegta Ziņojumā, atspoguļota Ziņojuma 8.1. un 8.2. pielikumu kartēs, kā arī modelēšanas ievaddatu atskaitēs, var secināt, ka novērtējumā Izstrādātāja ir ievērtējusi kopējo satiksmes intensitāti uz Pievedceļa, – lai gan to nevar secināt nedz no skaidrojumiem pie 8.2. pielikuma kartēm, nedz Ziņojuma 4.4.13. tabulā. Būtiskākais trūkums šajā gadījumā ir tieši Izstrādātājas pieeja, kādā tā skaidro veikto novērtējumu, jo tekstā norādītais nesakrīt ar faktiski veikto. Tāpat nav atsevišķi veikts novērtējums katrai no Ziņojumā definētajām situācijām/ scenārijiem (nepārprotami definējot, kādas darbības un ar kādām skaitliskajām vērtībām tajā ņemtas vērā).
- 6.4.3.6.4. Arī summārās ietekmes novērtējumā ar darbībām citās atradnēs Izstrādātāja izmantojusi savdabīgu pieeju – nevis sagatavota summārās ietekmes prognoze (izmantojot datorprogrammu), definējot prognozē gan Paredzētās darbības avotus, gan emisiju avotus atradnē “*Tūrkalne*” un atradnēs “*Ārēni*” un/vai “*Kalnagrāvīši*” (summējot ar LVĢMC sniegto informāciju par ietekmes fonu), bet Ziņojuma 8.2. pielikumā iekopētas izdrukas no piesārņojuma izkliedes modelēšanas rezultātiem IVN ziņojumā, par ko izdots Atzinums Nr. 2 (savadīgi summējot piesārņojuma koncentrāciju vērtības no izkliedes kartēm). Attiecīgi nav iespējams viennozīmīgi izsekot, kā tieši noteiktas Ziņojuma 4.4.13. tabulā “*Piesārņojošo vielu izkliedes aprēķinu rezultāti*” ar zemsvītras atsauci Nr. 38 definētās vērtības “*Dolomīta atradņu “Kalnagrāvīši” un “Ārēni” darbības piesārņojuma koncentrācija*”. Tāpat jāpārbauda, ka ietekmes lokāli būs lielākas, jo novērtējumā nav ņemti vērā emisiju avoti no materiāla pārstrādes un pārkraušanas/ iekraušanas u.c. darbībām, kas turpinās atradnē “*Tūrkalne*”.
- 6.4.3.7. Līdz ar to – Biroja ieskatā nepastāv pamats atzīt, ka Paredzētā darbība kopumā nebūtu pieļaujama, tomēr ietekmes, jo īpaši attiecībā uz putekļu emisijām (jo turpinās materiāla pārstrādes, pārvietošanas un iekraušanas darbības arī citās atradnēs), visdrīzākais, būs lielākas. Ziņojumā iestrādātie risinājumi paredz gar Darbības vietas robežu veidot augsnes vaļņus un kā pozitīvs aspekts norādāms, ka ~ 1,4 km garais transportēšanas maršruta posms (Pievedceļš), kas ir vienīgais šobrīd iespējamais transportēšanas maršruts, ko izmanto arī AS “*Siguldas Būvmeistars*”, ir asfaltēts, līdz ar to – būtiskākās putekļu emisijas ir sagaidāmas Atradnes teritorijā. Tādēļ sausā laikā Ierosinātajai jāveic regulāru iekšējo transportēšanas ceļu un Apstrādes laukuma (arī krautņu, ja nepieciešams) mitrināšanu vai cita veida apstrādi, kas mazina putekļu rašanos. Pamatojoties uz ASV Vides aizsardzības aģentūras gaisa piesārņojuma emisijas faktoru apkopojumā “*Compilation of Air Pollutant Emission Factors*” ietverta informācija par smiltis – grants autoceļu mitrināšanas efektivitāti, transportēšanas ceļu mitrināšanas rezultātā putekļu emisijas iespējams samazināt par ~ 75 %.

- 6.4.3.8. Saskaņā ar Ziņojumu, Pievedceļa tehniskais stāvoklis novērtēts kā “*vidēji labā stāvoklī*” (Ziņojuma 44. lpp., 3.6. nodaļa). Tomēr Birojs secina, ka Ziņojumā ietverta arī Pievedceļa neliela posma fotofiksācija (Ziņojuma 44. lpp., b. attēls), kas vizualizē asfaltētā ceļa degradācijas pazīmes un tā asfalta segumu klāj smilšaina/putekļaina virskārta, tamdēļ kravu pārvadāšanā vismaz sausām smalko frakciju kravām būtu ieteicams nodrošināt kravu pārsegšanu, kā arī būtu nodrošināma ceļa regulāra tīrīšana.
- 6.4.3.9. No Ziņojuma sadaļas 10. *Vides kvalitātes novērtēšanas monitorings* izriet, ka Ierosinātāja nav paredzējusi gaisa kvalitātes kontroles mērījumus (piesārņojuma novērojumus) Atradnē/ārpus Atradnes teritorijas, jo kopskatā ar Ziņojumā aprēķināto ietekmi uz gaisa kvalitāti pasākumi putekļu ierobežošanai nav nepieciešami.
- 6.4.3.10. Rezumējot iepriekš minēto, Birojs uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājam saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Birojs tāpat ņem vērā, ka Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas 2. punkts jau noteic, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietverto risinājumu īstenošanu, tai skaitā tādu risinājumu, kuri paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu paredzētās darbības būtisko negatīvo ietekmi uz vidi. Vienlaikus, ņemot vērā gan darbības specifiku un ietekmes uz vidi novērtējuma sabiedriskās apspriešanas gaitā vietējo iedzīvotāju paustās bažas un viedokli, gan iespējamās summārās ietekmes un varbūtējus traucējumus dzīvojamo māju zonā, jo īpaši sausajā sezonā, **Birojs uzskata par nepieciešamu saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu darbu veikšanai norādīt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība iespējama vai nav pieļaujama:**
- a) **Paredzētās darbības Ierosinātājas pienākums ir nodrošināt Ziņojumā iestrādāto (vai efektivitātes ziņā līdzvērtīgu) pasākumu īstenošanu gaisu piesārņojošo vielu emisiju ietekmes novēršanai un/vai samazināšanai, cik iespējams emisijas samazinot jau to rašanās avotā. Gar Darbības vietas robežu veidojams augsnes valnis un papildus putekļu emisiju samazināšanai visa gada garumā, atkarībā no laikapstākļiem (sausajā laikā) pie nepieciešamības veicama karjera iekšējo ceļu un citu ar ieguves darbiem saistītu vietu (pārstrādes vietas, ražošanas laukumu) mitrināšana.**
 - b) **Transportēšanas maršrutā sadarbībā ar pašvaldību un citām iesaistītajām pusēm ir jānodrošina atbilstošas nestspējas ceļa parametri un ceļa uzturēšana atbilstošā kvalitātē, pie nepieciešamības veicot pārbūves un atjaunošanas darbus.**

6.4.4. Troksnis un tā izplatība, vibrācijas:

- 6.4.4.1. Paredzētā darbība ietver spridzināšanas darbus, karjera tehnikas lietojumu, derīgā materiāla irdināšanu, pārstrādi (drupināšanu), transportēšanu. Derīgo izrakteņu ieguve un ar to saistītās darbības rada troksni, kas var būt traucējošs un ietekmju ziņā kļūt būtisks un nozīmīgs, ja darbības vietas tuvumā ir pret troksni jutīgi objekti, tai skaitā pastāvīgas cilvēku uzturēšanās vietas, rekreācijas objekti, mājokļi.
- 6.4.4.2. Atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 7. janvāra noteikumu Nr. 16 “*Troksņa novērtēšanas un pārvaldības kārtība*” (turpmāk – Noteikumi Nr.16) 1. pielikuma 1.2. punktam, Paredzētā darbība plānota tikai periodā, kas kvalificējas kā diena (t.i. – vakara un nakts troksnis ar Paredzēto darbību netiek radīts), kad individuālo (savrupmāju, mazstāvu vai viensētu) dzīvojamo māju apbūves teritorijās troksņa A – izsvartais ilgtermiņa vidējais skaņas līmenis (L_{diena}) nedrīkst pārsniegt 55dB (A).

- 6.4.4.3. Paredzētā darbība plānota teritorijā, kuras tiešā tuvumā nav blīvas apbūves un Teritorijas plānojumā paredzētu dzīvojamās apbūves teritoriju, tomēr ir atsevišķas dzīvojamās mājas, no kurām tuvākā atrodas ~ 350 m attālumā no Darbības vietas (citas dzīvojamās mājas atrodas ~ 800 m un lielākā attālumā). No Ziņojumā ietvertā izvērtējuma izriet, ka būtiskākās ietekmes vides trokšņa aspektā var radīt tieši transportēšana, jo transportēšanas ceļā (Pievedceļa tuvumā, kā arī pie Pievedceļa krustojuma ar autoceļu P4) ir dzīvojamās mājas. Turklāt transportēšanas ceļu (Pievedceļu un autoceļu P4) līdzvērtīgam mērķim jau šobrīd izmanto arī cits komersants, jo transportēšanas maršruts pa Pievedceļu ir vienīgais risinājums kā no Darbības vietas nokļūt uz reģionālo autoceļu P4.
- 6.4.4.4. Trokšņa izplatības modelēšanai izmantota *Braunstein + Berndt GmbH* izstrādātā trokšņa prognozēšanas un kartēšanas programmatūra *SoundPLAN Professional 8.1.* (licences Nr. 7650). Trokšņu aprēķini ieguves rezultātā un izplatības vizualizācija veikta, pamatojoties uz ISO 9613 standartu un ņemot vērā apkārtējās teritorijas reljefa datus un informāciju par apkārtējo ēku izvietojumu. Lai aprēķinātu transporta radīto trokšņu līmeni, tika izmantota Francijā izstrādāta aprēķina metode “*NMPB–Routes–96 (SETRA–CERTU–LCPC–CSTB)*” un Francijas standarts XPS 31–133, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 25. jūnija direktīvā 2002/49/EK noteiktajam.
- 6.4.4.5. Trokšņa novērtējuma rezultāti aptver transportēšanas ietekmes vērtējumu, kurā ņemta vērā līdzšinējā un plānotā transportēšanas intensitāte pēc Paredzētās darbības uzsākšanas (summārās ietekmes uz Pievedceļu ar AS “*Siguldas Būvmeistars*” transportu un summārā transporta intensitāte uz reģionālā autoceļa P4). Tāpat novērtējuma modeli ietverti trokšņa avoti Atradnes teritorijā un Apstrādes laukumā, kā arī informācija par AS “*Siguldas Būvmeistars*” darbībām citās atradnēs. Novērtējuma rezultātā konstatēts, ka:
- 6.4.4.5.1. Jau pašreizējā situācijā pirms Paredzētās darbības uzsākšanas vairākās dzīvojamo māju teritorijās (“*Eglītes*”, “*Vāveres*” un “*Klintis*”), kas atrodas reģionālā autoceļa P4 aizsargjoslā (virzienā uz rietumiem no vietas, kur Pievedceļš pieslēdzas autoceļam P4), vides trokšņa līmenis ir lielāks par Noteikumu Nr. 16 2. pielikumā noteikto robežlielumu, jo šeit troksni rada salīdzinoši intensīvā satiksme pa reģionālo autoceļu P4. Saskaņā ar Noteikumu Nr. 16 2. pielikuma 1. piezīmi, aizsargjoslās gar autoceļiem minētā pielikuma 1. punktā noteiktie vides trokšņa robežlielumi uzskatāmi par mērķlielumiem, uz ko vērsta uzmanība arī Ziņojumā (ka normatīvo aktu pārkāpums šajās teritorijās nav konstatējams). Tomēr novērtējums nemaina konstatējamo, ka vairākās dzīvojamo māju teritorijās vides troksnis jau pašlaik ir lielāks par to, kāds ilgtermiņā cilvēka dzīves kvalitātei un veselībai ir piemērots, turklāt jāņem vērā, ka lielu daļu no satiksmes pa autoceļu P4 rada tieši derīgo izrakteņu transportēšana no atradnēm (gan atradņu grupā Nr. 1, gan atradņu grupā Nr. 2).
- 6.4.4.5.2. Vērtējot tikai Paredzētās darbības ietekmi, kā arī ņemot vērā ar derīgo izrakteņu ieguvī saistītās darbības Atradnes tuvumā esošajās atradnēs, Ziņojumā secināts, ka visu dzīvojamo māju teritorijās, kas atrodas Darbības vietas tuvumā, vides trokšņa robežlielumu pārsniegumi dienas periodam, kad plānots īstenot ar Paredzēto darbību saistītās darbības, nav sagaidāmi. Saistībā ar Paredzētās darbības un AS “*Siguldas Būvmeistars*” darbību kopējo novērtējumu konstatējams, ka arī vides trokšņa novērtējumā pieņēmumi par trokšņa avotiem, to skaitu un izvietojumu, visdrīzākais, neatspoguļo visus procesus (un to intensitāti), kas atradnēs “*Tūrkalne*”, “*Kalnagrāvīši*” un “*Ārēni*” varētu tik veikti vienlaikus ar Paredzēto darbību (salīdzināmi kā tas secināts ietekmes uz gaisa

kvalitatī novērtējumā). Tai pat laikā, vērtējot gan attālumu starp galvenajiem trokšņa avotiem šajās atradnēs, gan to izvietojumu pret tuvākajām dzīvojamām mājām, var secināt, ka arī situācijā, ja novērtējums tiktu papildināts, nebūtu sagaidāms nozīmīgs ietekmes palielinājums summāro ietekmju zonā. Tas saistīts ar to, ka pašām ieguves/ apstrādes teritorijām tuvākās dzīvojamās mājas izvietotas uz rietumiem, ZR no Darbības vietas (nav identificējams, ka atradņu “*Tūrkalne*”, “*Kalnagrāvisi*” un “*Ārēni*” tuvumā, A, DA virzienā būtu dzīvojamo māju teritorijas, kur ietekmes varētu summēties). Neatkarīgi no minētā, Ziņojumā iestrādātais risinājums paredz, ka Darbības vietā noņemtā augsnes auglīgā virskārta tiks izvietota pagaidu krautnēs (vaļņos), kas atbilstīgi plānota un novietota var vērā ņemami samazināt trokšņa izplatību derīgo izrakteņu ieguves darbību iespējamās ietekmes zonā. Birojs secina, ka šāds piesardzības pasākums īstenojams Darbības vietas R daļā, jo šajā virzienā summārais vides troksnis dzīvojamās mājas “*Paltes*” teritorijā prognozēts salīdzinoši tuvu vides trokšņa dienas robežlielumam (52,5 dB(A)).

- 6.4.4.5.3. Tāpat secināms, ka palielināsies vides troksnis dzīvojamo māju teritorijās, kas izvietotas pie Pievedceļa. Apbūve Pievedceļa tuvumā faktiski visa koncentrējas autoceļa P4 tuvumā (pie krustojuma ar autoceļu P4), tādēļ tā atrodas salīdzinoši tālu no derīgo izrakteņu ieguves/apstrādes vietām. Tas nodrošina to, ka ieguves/apstrādes procesi ne tik nozīmīgi summējas ar satiksmes troksni, un šajās teritorijās dominējošais trokšņa avots saglabājas autoceļš P4. Atbilstoši Ziņojumā ietvertajai prognozei, arī summāri ar AS “*Siguldas Būvmeistars*” transportu Pievedceļa ceļa noslodze pēc Paredzētas darbības uzsākšanas neradīs vides trokšņa normatīvu pārsniegumus un ar Paredzēto darbību sagaidāmā Pievedceļa noslodze (un izmaiņas ietekmē) būs salīdzinoši nebūtiskas. Tomēr jānorāda, ka atbilstoši Ziņojuma 4.5.1. – 4.5.2. attēlā atspoguļotajam vides troksnis gan pašlaik, gan pēc Paredzētās darbības īstenošanas saglabāsies paaugstināts dzīvojamās mājas “*Grāvisi*” teritorijas daļā, kas atrodas tuvāk Pievedceļam (Ziņojuma 4.5.4. tabulā nolasītas novērtējuma rezultātu vērtības pie dzīvojamās mājas, tomēr saskaņā ar Noteikumu Nr. 16 2. pielikuma 3.2. punktam atbilstība vērtējama visā teritorijā, kas Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrēta kā apbūves zeme vai zeme zem dzīvojamo ēku pagalmiem).
- 6.4.4.6. Ņemot vērā visu iepriekš minēto un Ziņojumā novērtēto, Birojs secina, ka summārās ietekmes novērtējumā Ziņojumā kopumā ir identificētas teritorijas, kur vides trokšņa līmenis pašlaik ir un arī pēc Paredzētās darbības īstenošanas saglabāsies augsts, turklāt ar Paredzēto darbību tas nedaudz palielinātu vides trokšņa līmeni, kas autoceļa P4 aizsargjoslā jau pašlaik ir lielāks par Noteikumu Nr. 16 2. pielikumā noteikto (palielinājums mazāks par 1 dB(A)). Visas minētās teritorijas atrodas tiešā autoceļa P4 tuvumā, kur dominējošais trokšņa avots ir autoceļa P4 satiksme (atrodas vērā ņemamā attālumā no Darbības vietas un Apstrādes laukuma, kā arī neatrodas tieši pie Pievedceļa). Pret pastāvošo satiksmes intensitāti, kāda autoceļa P4 noslodzei noteikta, vadoties no publiski pieejamiem VAS “*Latvijas valsts ceļi*” statistikas pārskatiem, iespējamais satiksmes palielinājums ar Paredzēto darbību nav sagaidāms nozīmīgs. Tomēr Ziņojums izgaismo pastāvošu vides problēmu, kas saistīta ar autosatiksmes radītu troksni pie valsts galvenajiem un reģionālajiem autoceļiem, kuru tiešā tuvumā, tai skaitā ar teritorijas plānošanas instrumentiem, nepieciešams domāt par risinājumiem cilvēku aizsardzībai no nevēlama vides trokšņa.
- 6.4.4.7. Saistībā ar spridzināšanas darbiem (to paaugstināto trokšņa līmeni un vibrācijām) norādāms arī uz apkārtējo iedzīvotāju bažām, kas izteiktas gan mutvārdos sabiedrisko apspriešanu laikā, gan rakstiski – iesniedzot Birojā iesniegumus. Daļa apkaimes

iedzīvotāju pauduši satraukumu par ietekmi uz dzīvniekiem zirgaudzētavā (nekustamā īpašuma “*Krikumi*” teritorijā, ~ 600 m attālumā no Atradnes), tāpat sniegta informācija, ka spridzināšanas ietekmē tiek radīti bojājumi inženierkomunikācijām viensētā “*Grāvīši*” (ūdens padeves cauruļu deformācija), paustas bažas par apkaimes dzīvojamo ēku konstrukciju izmaiņām. Savukārt nekustamā īpašuma “*Zvaigznītes*” teritorijā plānots attīstīt bioloģisko lauksaimniecību (aitu audzēšanas saimniecības uzturēšana, augkopības nozares apguve). Ņemot vērā minēto, kā arī citus aspektus, Ziņojumā vērtēta plānotā spridzināšanas intensitāte, tās iespējamās ietekmes un to būtiskums.

- 6.4.4.8. No Ziņojuma izriet, ka spridzināšanu paredzēts veikt līdz 10 reizēm gadā, un spridzināšanas epizode ir īslaicīga (tās ilgums ir līdz 5 sekundēm). Atsevišķi vērtējot, šāds darbu apjoms nebūtu vērtējams kā nozīmīgs, tomēr ietekmes būs summāras ar ietekmēm, ko rada dolomīta irdināšana citās atradnēs Darbības vietas tuvumā, tādēļ summāri tie var būt arī vairāki notikumi mēneša laikā, un šādai ietekmei ir savlaicīgi jāgatavojas, nepieļaujot arī, ka spridzināšana izraisa pārmērīgu traucējumu, izbīli un apdraudējumu.
- 6.4.4.9. Ziņojums ietver informāciju par dažādās valstīs noteiktajiem vibrācijas ātruma ierobežojumiem atkarībā no būvju struktūras tipa, norādot, ka šobrīd Latvijā nav spēkā esoši normatīvie akti, kas nosaka skaitliski izmēramus ierobežojumus attiecībā uz sprādziena rezultātā radītajām vibrācijām vai seismiskajām svārstībām. Norādīts, ka situācijā, kad spridzināšanā tiek izmantotas jaunākās tehnoloģijas, eksplozijas brīdī troksnis ir ļoti neliels, īslaicīgs un atlūzas neizlido ārpus spridzināšanas zonas. Paredzēts, ka, izstrādājot spridzināšanas projektu, tiks nodrošināts 5 mm/s vibrāciju ātruma ierobežojums, kas atzīts kā atbilstošs robežlielums sensitīvākiem infrastruktūras objektiem. Daļiņu maksimālais ātrums ir vispārīgi pieņemts un izmantots vibrācijas līmeņa noteikšanas indikators. Lielāka daļa ārvalstu normatīvu un standartu nosaka vibrāciju robežlielumus attiecībā uz daļiņu maksimālo ātrumu, kura mērījumus izsaka mērvienībās mm/s. Paredzētās darbības teritorijas tuvumā atrodas vairākas viensētas ar dzīvojamām un saimniecības ēkām, uz kurām varētu attiecināt daļiņu maksimālā ātruma nosacījumu 5 mm/s. Birojs, izvērtējot ietekmes prognozi un analīzi līdzvērtīgos ieguves projektos¹⁷ (arī projektos, kas paredz apjomīgāku darba kompleksu), var secināt, ka pie vibrācijām, kas sasniedz 5 mm/s, tiek prognozēta atlūzu izsviede salīdzinoši nelielā attālumā – līdz 100 m no sprādziena vietas. Tuvākās viensētas no Darbības vietas atrodas ~ 350 m attālumā, attiecīgi uz nozīmīgām negatīvām ietekmēm vibrāciju kontekstā IVN rezultāts nenorāda. Tomēr spridzināšanas darbu veikšanai jau turpmākajās plānošanas un projektēšanas stadijās būs jāpieiet jau padziļinātā detalizācijā, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā izstrādājot un saskaņojot spridzināšanas projektu, kur ietekmju un risku pārvaldībai izvirzāmi arī papildus nepieciešamie piesardzības pasākumi.
- 6.4.4.10. Saistībā ar spridzināšanas darbu veikšanu Birojs bez vērības neatstāj arī iedzīvotāju bažas par spridzināšanas darbu iespējamu ietekmi uz ēkām un būvēm, tai skaitā tādēļ, ka Paredzēto darbību plānots īstenot kā vēl vienu papildus darbību jau esošai dolomīta ieguvei šajā apkaimē un ietekmes tās radīs summāri. Arī Dienests, sniedzot savu atsaukumi par izstrādāto Ziņojumu, norādījis, ka nepieciešams uzsākt plaisu monitoringu pie dzīvojamām mājām Vāverkroga ciemā, kas Biroja ieskatā ir pamatoti, jo ar Paredzēto darbību tiks ne tikai palielināts kopējais spridzināšanas gadījumu skaits (mēnesī/ gadā), bet arī paši darbi tiks veikti tuvāk dzīvojamām mājām Vāverkroga ciemā. Jāņem vērā, ka apkārtējie objekti (dzīvojamās mājas, saimnieciskās ēkas un infrastruktūras objekti) vēsturiski ir būvēti dažādos laika periodos, atšķirīgi ir arī ēku

¹⁷ Biroja 2018. gada 9. februāra Atzinums Nr. 5 – 04/2 par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumu dolomīta ieguvei derīgo izrakteņu atradnē “*Saikava*” Madonas novada Praulienas pagastā.

konstruktīvie elementi, bet spridzināšanas ietekmes ir kumulatīvas un summāras. Tādēļ ir samērīgi noteikt, ka arvien palielinoties spridzināšanas darbu apjomam un teritorijām, kurās tie tiek veikti, jāuzsāk ar papildus piesardzību attiekties arī pret šo ietekmes aspektu. Līdz ar to – derīgo izrakteņu ieguves projektā attiecībā uz ietekmes monitoringu nepieciešams iestrādāt arī konkrētus nosacījumus spridzināšanas ietekmes novērošanas/ monitoringa punktiem (objektiem), fiksējot ēku/ būvju esošo stāvokli, nodrošinot ēku būvkonstrukciju plaisu attīstības dinamikas instrumentālos novērojumus (monitoringu) iespējamo deformāciju savlaicīgai atklāšanai (tostarp, nosakot ēku tehniskā stāvokļa izmaiņu pakāpi), lai nepieļautu kaitējumu trešajām personām, kā arī veicot spridzināšanas darbu projektā un darbu organizācijā izmaiņas, ja monitorings norādītu uz nelabvēlīgām situācijas izmaiņām. Šajā kontekstā Dienestam jāņem vērā, ka papildus prasības un nosacījumus var būt nepieciešams izvirzīt arī citiem derīgo izrakteņu ieguvējiem, ja to pamato darbību summārā ietekme.

6.4.4.11. Arī trokšņa aspektā Birojs uzsver, ka normatīvajos aktos noteikto prasību, tajā skaitā gaisa kvalitātes normatīvu ievērošana ir beznosacījuma prasība, kas jau noregulēta ar ārējiem normatīvajiem aktiem un ir Ierosinātājai saistoša. Citādā veidā Paredzētā darbība nav pieļaujama. Birojs tāpat norāda, ka Novērtējuma likuma 24. panta pirmās daļas 2. punkts jau noteic, ka Ierosinātāja ir atbildīga par Ziņojumā ietvertu risinājumu īstenošanu, tai skaitā tādu risinājumu, kuri paredzēti, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu paredzētās darbības būtisko negatīvo ietekmi uz vidi. Vienaļikus, ņemot vērā gan darbības specifiku un ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātus, kā arī sabiedriskās apspriešanas gaitā paustās bažas, **Birojs uzskata par nepieciešamu saskaņā ar Novērtējuma likuma 20. panta desmito daļu darbu veikšanai norādīt nosacījumus, ar kādiem Paredzētā darbība iespējama vai nav pieļaujama:**

- a) Ar Paredzēto darbību saistītas darbības nav pieļaujams veikt ar citiem darbu veikšanas laika nosacījumiem kā Ziņojumā norādītie, tai skaitā derīgo izrakteņu ieguve, apstrāde, produkcijas transportēšana un citas darbības ir pieļaujamas tikai dienas laikā un nav pieļaujamas vakara un nakts stundās kā tās definētas Noteikumu Nr. 16 1. pielikuma 1.2. punktā – ar intensitāti, kas nepārsniedz Ziņojumā norādīto. Šādi darba organizācijas nosacījumi uzraudzībai un kontrolei ir jāiekļauj arī derīgo izrakteņu ieguves projektā, un Ierosinātājai jānodrošina to ievērošanu. Izmaiņu gadījumā veicams šādu izmaiņu būtiskumu novērtējums, lemjot par ietekmes uz vidi novērtējuma nepieciešamību Novērtējuma likuma paredzētajā kārtībā.
- b) Paredzētās darbības Ierosinātājas pienākums ir nodrošināt Ziņojumā iestrādāto (vai efektivitātes ziņā līdzvērtīgu) pasākumu īstenošanu trokšņa ietekmes novēršanai un/vai samazināšanai, cik iespējams, samazinot ietekmes izplatīšanos ārpus Darbības vietas. Šim nolūkam jāveido arī Ziņojumā paredzētais aizsargvalnis (gar Atradnes un Apstrādes laukuma malām paredzēts veidot trokšņa izplatības barjeru – augsni izvietojot pagaidu uzglabāšanai paredzētos vaļņos), precīzu risinājumu tā novietojumam un tehniskajiem parametriem (arī drošības aspektā) nosakot derīgo izrakteņu ieguves projektā.
- c) Tehnoloģiskajām iekārtām, kur attiecināms, jāatbilst 2002. gada 23. aprīļa Ministru kabineta noteikumos Nr. 163 “*Noteikumi par trokšņa emisiju no iekārtām, kuras izmanto ārpus telpām*” noteiktajām prasībām.
- d) Argumentētu sūdzību saņemšanas gadījumā veicami trokšņa mērījumi un, atkarībā no to rezultātiem, lemjams par papildus pasākumu, t.sk. par prettrokšņa sienu izvietojumu, transporta plūsmas diferencēšanu, reisu skaita samazināšanu uz transportēšanas risinājumā ietvertajiem ceļu posmiem. Pēc

papildus pasākumu realizācijas (ja tādi bijuši nepieciešami) jāveic atkārtoti trokšņa mērījumi. Visi trokšņa mērījumu rezultāti, ja nepieciešams, arī pasākumu plāns, ar kuru tiks nodrošināta robežlielumu ievērošana, iesniedzami Dienestā un pašvaldībā.

- e) Jāizstrādā un normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā jāsaskaņo spridzināšanas darbu projekts. Dolomīta slāņa uzirdināšana, pielietojot spridzināšanas metodi, jāveic tikai dienas periodā. Savlaicīgi (vismaz nedēļu iepriekš) jāsniedz informācija pašvaldībai un iedzīvotājiem par plānotajiem spridzināšanas darbiem karjerā, kā arī atbilstoši darbu veikšanas specifikai jānodrošina nepieciešamie drošības pasākumi.**
- f) Derīgo izrakteņu ieguves projektā attiecībā uz ietekmes monitoringu nepieciešams iestrādāt nosacījumus spridzināšanas ietekmes novērošanas/monitoringa punktiem (objektiem), fiksējot ēku/ būvju esošo stāvokli, nodrošinot ēku būvkonstrukciju plaisu attīstības dinamikas instrumentālos novērojumus (monitoringu) iespējamo deformāciju savlaicīgai atklāšanai, kā arī veicot spridzināšanas darbu projektā un darbu organizācijā izmaiņas, ja monitorings norādītu uz nelabvēlīgām situācijas izmaiņām.**

6.4.4.12. Papildus Birojs norāda uz nepieciešamību ņemt vērā ar Atradni un Apstrādes laukumu robežojošos nekustamā īpašuma īpašnieka lūgumu saglabāt piekļuves iespēju nekustamajam īpašumam ar kadastra Nr. 8084 017 0033. Derīgo izrakteņu ieguves projektā ir jāiestrādā risinājums, kas saglabā piekļuves iespēju nekustamajam īpašumam ar kad. Nr. 8084 017 0033.

Rezumējoši Birojs secina, ka Ierosinātāja ir izsvērusi risinājumus Paredzētās darbības realizācijai un sagaidāmās ietekmes galvenajos ietekmes aspektos, tajā skaitā – gaisa kvalitātes, trokšņa, ietekmes uz hidroloģisko režīmu, pazemes ūdeņiem, ietekmes uz bioloģisko daudzveidību un ainavu aspektā. Izvērtējis Ziņojumā vērtētās alternatīvas, Birojs nekonstatē tādus apstākļus, kas kopumā nepieļautu kādu no derīgo izrakteņu ieguvē izmantoto tehnoloģiju alternatīvām (1. alternatīva (urbšanas – spridzināšanas metode) vai 2. alternatīva (mehāniskā uzirdināšanas metode)) realizāciju. Balstoties uz veikto novērtējumu, Birojs var pievienoties Ziņojuma autoriem, ka no sagaidāmās ietekmes viedokļa (radīto vibrāciju ilgums, piesārņojošo vielu emisija gaisā, radītais trokšņa līmenis), par piemērotāko būtu uzskatāma 1. alternatīvas realizācija, kas arī virzāma pašvaldības akcepta lēmuma saņemšanai. Šāda novērtējuma rezultātā secināts, ka nav pamata kopumā aizliegt Ierosinātājas plānoto darbību, taču tā pieļaujama, nodrošinot Ziņojumā paredzētos vai tiem līdzvērtīgus risinājumus vides kvalitātes nodrošināšanai un ietekmes novēršanai, samazināšanai un monitoringam, kā arī Biroja noteiktos nosacījumus, ar kādiem darbība ir īstenojama (vai nav pieļaujama).

Biroja atzinums ir kompetentās iestādes viedoklis par Ierosinātājas nodrošināto Ziņojumu, tajā novērtēto ietekmi un vērtējuma trūkumiem. Lēmumu par Paredzētās darbības realizācijas pieļaujamību pieņem Novērtējuma likuma 21. panta kārtībā. Attiecīgā valsts institūcija, pašvaldība vai cita likumā noteiktā institūcija, vispusīgi izvērtē Ziņojumu, pašvaldību un sabiedrības viedokli un, ievērojot Biroja atzinumu par Ziņojumu, normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā pieņem lēmumu par Paredzētās darbības akceptēšanu vai neakceptēšanu. Ja tiek pieņemts lēmums par Paredzētās darbības pieļaujamību, Paredzēto darbību iespējams īstenot tikai ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktos, Ziņojumā paredzētos un ar šo Biroja atzinumu izvirzītos nosacījumus, ar kādiem tā varētu būt īstenojama (Novērtējuma likuma 22. panta divi *prim* daļa).

Direktors

(paraksts*)

Arnolds Lukšēvics

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu*